

NCRV

Jaarverslag 2008

Inhoud

	pag.		pag.
1.	5		
1. Inleiding			
2.1	7		
2.1 NCRV Bestuur			
2.1.1.	8	3.3.3.	28
Aandachtsgebieden		Internet en themakanalen	
2.1.2.	8	3.3.4.	28
Samenstelling Bestuur		Crossmediale en multimediale	
2.1.3.	8	programma's en projecten	
Functioneren Bestuur		3.3.5.	29
2.2.	8	Onafhankelijk programma-aanbod	
2.2. Vereniging		3.3.6.	29
2.2.1.	8	Samenwerking	
Verenigingsraad		3.4.	29
2.2.2.	9	3.5.	30
Commissies		3.5. Ondernemingsraad	
2.2.3.	9		
Ledenwerving en –binding		4.	31
2.3.	9	4. Financieel Jaarverslag 2008	
2.3. Omroep politiek		5.	47
2.3.1.	9	5. Bijlagen	
Multimediawet		Bijlage 1	48
2.3.2.	10	Samenstelling Bestuurscolleges	
Conceptomroepmededeling		per 31-12-2008	
Europese Commissie	10	Bijlage 2	52
Erkenningswet		Organogram	
2.3.3.	10	Bijlage 3	53
Rapport Algemene Rekenkamer		Top-10 televisieprogramma's NCRV 2008	
2.3.4.	11	Bijlage 4	54
Overheidssponsoring programma's		Luistercijfers Radio	
2.3.5.	11	Bijlage 5	56
Eerste rapportage		Totaal aantal pageviews NCRV-sites per jaar	
2.3.6.	12		
prestatieovereenkomst			
2.3.7.	12		
Visitatiecommissie			
3.	13		
3. NCRV-bedrijf			
3.1.	14		
3.1. Personeel & Organisatie			
3.1.1.	14		
Richtlijnen en regeling Goed Bestuur			
en Integriteit (Code Goed Bestuur)	14		
3.2.	14		
3.2. Mediabeleid			
3.2.1.	14		
Rode draad mediabeleid			
3.2.2.	15		
Televisie			
3.2.2.1.	15		
Kijktijdaandelen en bereik			
3.2.2.2.	16		
Nederland 1			
3.2.2.3.	17		
Nederland 2			
3.2.2.4.	18		
Nederland 3			
3.2.2.5.	18		
Z@pp(elin)			
3.2.3.	19		
Radio			
3.2.3.1.	19		
Luistertijd en bereik			
3.2.3.2.	19		
Radio 1			
3.2.3.3.	20		
Radio 2			
3.2.3.4.	20		
3FM			
3.2.3.5.	21		
Radio 4			
3.2.3.6.	21		
Radio 5			
3.2.4.	22		
NCRV-i			
3.2.4.1.	22		
Websites			
3.2.4.2.	24		
Themakanalen			
3.2.4.3.	24		
Speciale projecten			
3.2.5.	25		
NCRV print			
3.2.5.1.	25		
NCRV-gids			
3.2.5.2.	26		
Vier!			
3.3.	26		
3.3. Bijdrage aan het publieke bestel			
3.3.1.	26		
Televisie			
3.3.1.1.	26		
Domeinen			
3.3.1.2.	27		
Programmavernieuwing			
3.3.1.3.	27		
Diversiteit			
3.3.2.	28		
Radio			

1. Inleiding

'Ledenwerving!' Dat is misschien wel het meest gebruikte woord in 2008. Deze uitdaging wordt ingegeven door de komst van een nieuwe erkenningsperiode in 2010. Alle omroepen moeten op 1 april 2009 hun leden laten tellen door het Commissariaat voor de Media. Wanneer de 'erkenningwet' van kracht wordt – Minister Plasterk legt het voorstel daartoe eind 2008 voor aan de Tweede Kamer – verbetert de relatieve positie van omroepen met ieder nieuw geworven lid. De NCRV start met haar wervingscampagne in april 2008. NCRV-medewerkers, -vrijwilligers en -wervingsteams maken met succes mensen lid die fan zijn van programma's als *Man bijt hond*, *Hello Goodbye*, *Praatjesmakers* en *Babyboom*. In december is de doelstelling van 50.000 nieuwe leden behaald. Veel mensen waarderen onze programma's en dragen de NCRV een warm hart toe.

Een andere vaak gebruikte term dit jaar is: 'Raad van Toezicht'. In het najaar van 2008 keurt de Verenigingsraad na uitvoerig overleg de statutenwijziging goed waarmee het Raad van Toezichtmodel wordt geïntroduceerd bij de NCRV. Hiermee voldoet de besturingsstructuur van de NCRV aan de eisen die in deze moderne tijd aan 'corporate governance' worden gesteld.

Tenslotte mag het woord 'positionering' niet aan dit lijstje ontbreken. In het vorige verslagjaar is al bepaald dat de NCRV met haar programma's en andere activiteiten wil inspireren tot 'Samen Leven'. Dit jaar buigt onze organisatie zich over de vraag hoe deze kernbelofte herkenbaar over het voetlicht te krijgen. Uiteraard door deze belofte waar te maken in allerlei programma's en andere activiteiten – dit jaarverslag informeert u hoe dit is gebeurd – maar ook door dat luider en duidelijker te communiceren. Zo komt het dat de NCRV in 2009 Nederland zal verrassen met een nieuwe NCRV-campagne met een nieuwe slogan en een nieuw logo.

Voor het komende jaar, 2009, doemen minder positieve woorden op als 'economische crisis' en 'bezuiniging'. De in 1924 opgerichte NCRV heeft er vertrouwen in dat zij ook de komende tijd zal doorstaan en zal bijdragen aan de saamhorigheid die Nederland harder nodig heeft dan ooit.

Hilversum, april 2009

Coen Abbenhuis,

Bestuurder / Algemeen Directeur

Leo Born,

Voorzitter Raad van Toezicht

Coen Abbenhuis

Leo Born

2.1 NCRV-Bestuur

2.2 Vereniging

2.3 Omroep politiek

Presentatrice Ghislaine Plag

2.1 NCRV-Bestuur

2.1.1 Aandachtsgebieden

Het Bestuur van de NCRV vertegenwoordigt de Vereniging. Het Bestuur is samengesteld op grond van verschillende competenties; de bestuursleden vullen elkaar qua deskundigheid aan. Het Bestuur komt in 2008 zes maal in een reguliere bestuursvergadering bijeen: in maart, april, juni, september, november en december.

In december 2007 besluit het Bestuur om in 2008 aan de Verenigingsraad het voorstel te doen om het zogenaamde Raad van Toezichtmodel in te voeren bij de NCRV. De voorbereiding van een statutenwijziging, waarmee de invoering van dit Raad van Toezichtmodel zijn beslag kan krijgen, is dit verslagjaar dan ook een van de belangrijkste aandachtspunten. De nieuwe statuten worden intensief met de Regionale Commissies besproken en uiteindelijk in november 2008 ter goedkeuring aan de Verenigingsraad voorgelegd.

Inhoudelijk gaat de aandacht vooral uit naar de wenselijke positionering en het meerjarenbeleid van de NCRV. De NCRV gaat zich in de veranderende tijdgeest scherper positioneren als maatschappelijk betrokken organisatie. De NCRV wil het gebied 'inspireren tot samen leven' (verder) claimen. Deze gekozen positionering is uniek op drie vlakken: qua domein 'samen leven', qua rol 'inspireren' en qua manier waarop de NCRV haar media invult: namelijk dichtbij, interactief, prikkelend en positief.

Het Bestuur volgt intensief de activiteiten rond de ledenwerving en is verheugd over het succes daarvan. Immers, een substantieel aantal leden is van belang voor de continuïteit van de NCRV.

Verder worden in de loop van het jaar door het Bestuur, zoals gebruikelijk, de jaarstukken vastgesteld, de managementrapportages besproken, de contributie vastgesteld en de begroting 2009 goedgekeurd.

2.1.2 Samenstelling Bestuur

De samenstelling van het Bestuur wijzigt in het verslagjaar niet.

2.1.3 Functioneren Bestuur

In de maartvergadering evalueert het Bestuur het functioneren van de Algemeen Directeur en zichzelf en komt tot de conclusie dat beiden naar behoren hebben gefunctioneerd.

2.2. Vereniging

2.2.1 Verenigingsraad

In 2008 vergadert de Verenigingsraad tweemaal, te weten in juni en november. In de juni-vergadering buigt de Verenigingsraad zich over het jaarverslag en de jaarrekening van 2007 en verleent het Bestuur met genoegen decharge. Ander belangrijk agendapunt tijdens dit voorjaarsoverleg is het voorstel van het Bestuur om over te gaan tot een Raad van Toezichtmodel en de daaruit voortvloeiende statutenwijziging. Het onderwerp leidt tot een stevige discussie binnen een overwegend positief gestemde Verenigingsraad. Tegelijkertijd worden er goede suggesties voor verbetering van het voorstel voor statutenwijziging gedaan dat in de novembervergadering ter goedkeuring aan de Verenigingsraad zal worden voor-

gelegd. De Verenigingsraad neemt tijdens het overleg afscheid van negen leden, maar begroet tegelijkertijd ook dertien nieuwe leden.

In de novemberversameling valt, na een jaar van grondig overwegen, het besluit om daadwerkelijk over te gaan tot een nieuwe besturingsstructuur: het Raad van Toezichtmodel. De tijdens het najaarsoverleg benoemde leden van de Raad van Toezicht hebben de taak toezicht te houden op het beleid van de Statutaire Directie en op de algemene gang van zaken in de vereniging. De Raad van Toezicht benoemt de Statutaire Directie en adviseert de Verenigingsraad over het door de Statutaire Directie gevoerde beleid.

2.2.2 Commissies

Binnen de Verenigingsraad zijn twee commissies actief. De Financiële Commissie komt, onder voorzitterschap van de penningmeester, in 2008 twee keer bijeen. Na grondige bestudering van de Jaarrekening 2007 adviseert de commissie de Verenigingsraad om deze goed te keuren en het Bestuur decharge te verlenen over het gevoerde financiële beheer.

De Commissie van Overleg komt in 2008, zoals geregeld in de statuten, drie keer bijeen, namelijk in januari, april en oktober. Dit communicatieplatform tussen de Verenigingsraad, het Bestuur en de Algemeen Directeur besteedt naast de lopende zaken aandacht aan de omroepbeleid en het programma- en meerjarenbeleid.

2.2.3 Ledenwerving en -binding

Op 31 december 2008 heeft de NCRV rond de 368.000 leden. Dit is ca. 43.000 leden meer dan een jaar eerder. Dit succes is te danken aan de ledenwerfcampagne die in het verslagjaar onder de titel 'Tijd voor samen' is gehouden. Gedurende het jaar worden promo's uitgezonden op televisie en afbrieven en advertenties geplaatst, waarin het publiek wordt opgeroepen hun favoriete NCRV-programma te steunen. NCRV-medewerkers en vrijwilligers blijken actieve en succesvolle ledenwerwers. Bekende NCRV-presentatoren werven leden tijdens evenementen als de Libelle Zomerweek en de Margriet Winterfair. Er vertrekt zelfs een wervingsteam gewapend met 'Mann fressst hund' T-shirts naar het EK-voetbal in Zwitserland. Medio december wordt de doelstelling van de ledenwerfactiviteiten, namelijk 50.000 nieuwe leden, gehaald. De campagne loopt door tot 1 april 2009, de datum waarop het Commissariaat voor de Media de leden van de omroepverenigingen gaat tellen. Deze ledenstand is bepalend voor het aantal uitzendingen en het budget van omroepverenigingen vanaf 1 september 2010, de datum waarop de nieuwe erkenningsperiode ingaat.

2.3 Omroepbeleid

2.3.1 Multimediewet

De ministerraad stemt begin 2008 in met toezending aan de Tweede Kamer van een nieuwe Mediawet. De nieuwe wet zorgt voor een betere aansluiting van de Publieke Omroep op het digitale tijdperk. Als eind 2008 de nieuwe Mediawet in werking treedt, behoren alle vormen van elektronisch aanbod tot de hoofdtaak van de Publieke Omroep. Dat geldt ook voor digitale diensten als themakanalen, websites en mobiel aanbod, die onder de huidige Mediawet neventaken zijn. Diverse bepalingen in de Mediawet die niet goed passen bij een multimediale aanpak verdwijnen. Zo vervangen prestatieafspraken over het totale aanbod de verplichte percentages zendtijd voor informatie en cultuur die alleen gelden voor Nederland 1, 2 en 3. Ook hoeven omroepen niet langer een voorgeschreven deel van hun zendtijd in te vullen op een vast thuisnet. Daarmee bekrachtigt het kabinet

“Geweldig was het om de uitzinnige collega's en de fotografen te zien die de 'Mann fressst hund' - karavaan uitzwaaiden!”

Een NCRV medewerker over de *Man bij hond* ledenwerfactie tijdens het EK in Bern. Bladluis, augustus 2008

De ledenwerfcampagne domineerde overal in Nederland het straatbeeld.

het nieuwe 'programmeermodel' in Hilversum, conform de afspraken uit het Coalitieakkoord. Medio december 2008 stemt ook de Eerste Kamer in met deze wet die op 1 januari 2009 van kracht wordt.

2.3.2 Conceptomroepmededeling Europese Commissie

De Kamer heeft geen problemen met de voorgestelde wijzigingen van de Mediawet (Multimediawet). Deze geven de Publieke Omroep de ruimte om vol in te zetten op nieuwe media. Maar Eurocommissaris Kroes is het hier niet mee eens. Zij wil voor elk nieuw initiatief een uitgebreide markttoets om te achterhalen of de nieuwe activiteit marktverstoring is. Minister Plasterk verschilt van mening met de Eurocommissaris en schrijft een 'positionpaper' dat door vrijwel alle andere Europese landen mede wordt ondertekend. Begin 2009 wordt duidelijk dat mevrouw Kroes een nieuw plan gaat maken, met daarin minder detailwetgeving en meer ruimte voor de afzonderlijke lidstaten.

2.3.3 Erkenningwet

Vooruitlopend op het voorstel voor de 'Erkenningwet', ontvangt de Tweede Kamer op 29 april 2008 een brief van minister Plasterk. Hierin werkt hij alternatieven uit voor de financiering van omroepverenigingen. In totaal passeren zes alternatieven (inclusief de huidige systematiek) voor de financiering van de omroepen de revue. Van een model waarin alle omroepen met 150.000 leden een gelijk vast budget krijgen tot verschillende uitwerkingen van een 'glijdende schaal' waarbij omroepen geld krijgen naar rato van hun ledental.

Alles overwegend blijft de minister bij zijn standpunt dat de glijdende schaal de beste remedie vormt tegen de over de hele linie krimpende ledenbestanden.

Tijdens de Margriet Winterfair konden vele nieuwe fans worden bijgeschreven.

Medio december 2008 wordt het wetsvoorstel daadwerkelijk voor behandeling naar de Tweede Kamer gestuurd. Besluitvorming is te verwachten in het voorjaar 2009.

2.3.4. Rapport Algemene Rekenkamer

Op verzoek van de Tweede Kamer doet de Algemene Rekenkamer diepgaand onderzoek naar financiering, bedrijfsvoering en toezicht bij de Publieke Omroep. De publieke omroepen gaan in het algemeen efficiënt en doelmatig met hun geld om. Volgens de Rekenkamer beheersen de omroepen hun kosten beter dan vroeger en heeft het efficiënter omgaan met overheidsgeld een impuls gekregen, doordat er binnen de geld-op-schema-systematiek moet worden gedongen naar zendtijd en budget. Van inzet van publiek geld voor particuliere activiteiten van omroepverenigingen is niets gebleken. De NCRV kan vooral complimenten in ontvangst nemen voor haar administratieve organisatie en risicobeheersing.

2.3.5. Overheidssponsoring programma's

Het kabinet besluit in de zomer alle overheidssponsoring van televisieprogramma's buiten het OCW-budget om per 1 augustus 2008 stop te zetten. De sponsoring leidt volgens premier Balkenende en mediaminister Plasterk te vaak tot vraagtekens rondom de onafhankelijkheid van de omroepen en ongewenste overheidsbeïnvloeding. Het besluit gaat per 1 augustus in; bestaande afspraken met zendgemachtigden zullen worden nagekomen. Het besluit treft met name *Dokument*, dat nu geconfronteerd wordt met tekorten in de financiering van een aantal belangrijke maatschappelijke documentaires.

2.3.6. Eerste rapportage prestatieovereenkomst

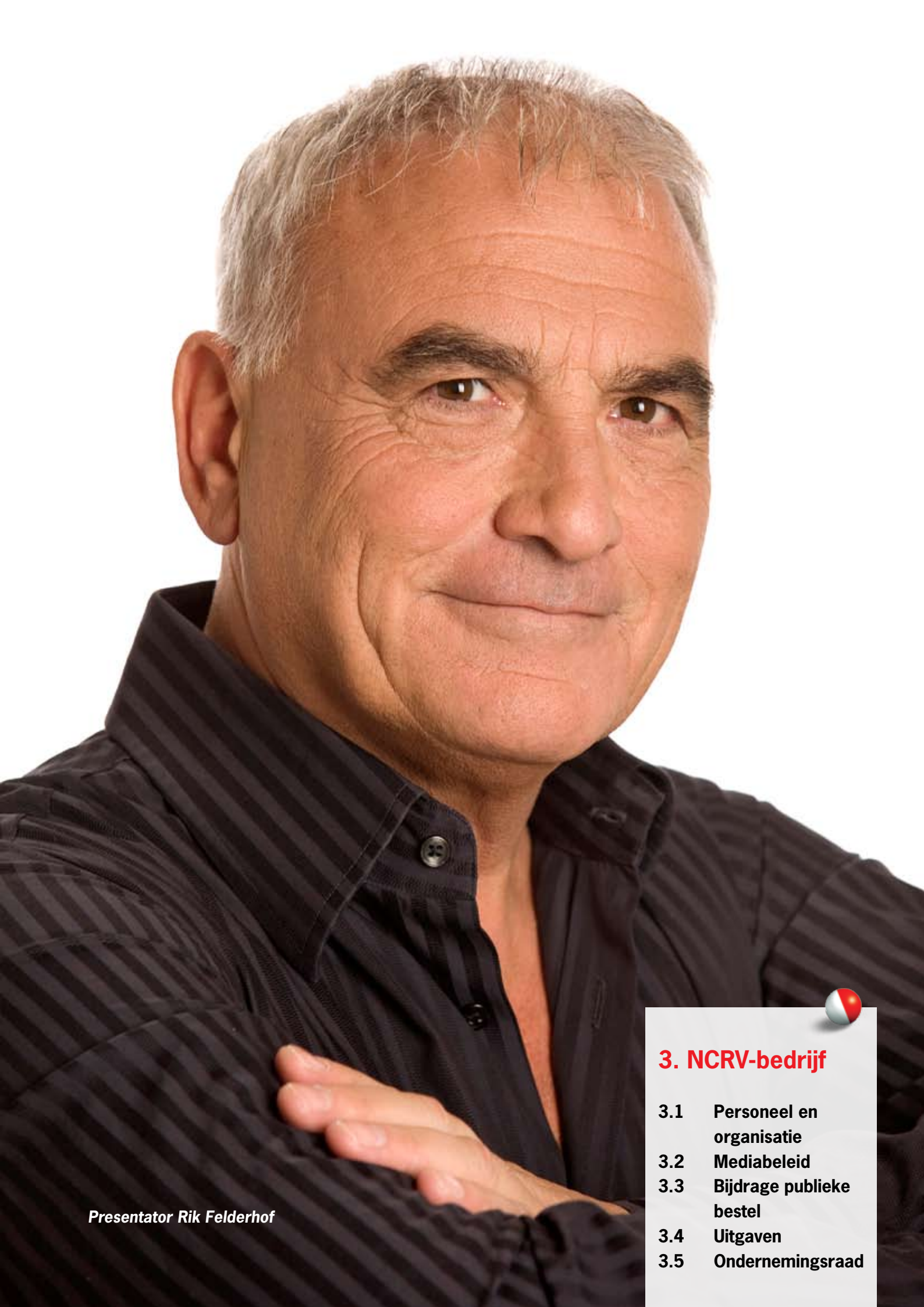
De Publieke Omroep heeft alle prestatieafspraken, die vorig jaar met de overheid zijn gemaakt, gehaald of overtroffen. In november 2007 sluiten de NPO en minister Plasterk van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor het eerst een prestatieovereenkomst. Daarin werden afspraken vastgelegd over de programmakwaliteit (genremix), vernieuwing en ontwikkeling, maatschappelijke interactie, en bereik en doelgroepen. De overeenkomst loopt tot 2010, het einde van de huidige concessieperiode, maar Hilversum rapporteert jaarlijks over de geleverde prestaties.

Uit de eerste rapportage blijkt dat de Publieke Omroep op veel punten beter heeft gepresteerd dan was afgesproken. Ook de NCRV heeft hieraan bijgedragen, bijvoorbeeld in de genres drama en documentaire.

2.3.7. Visitatiecommissie

De NCRV presenteert haar zelfevaluatie aan de visitatiecommissie onder leiding van mevrouw A.H. Brouwer-Korf. Met de zelfevaluaties van de andere omroepen vormt het een belangrijke bron voor het werk van deze commissie die rapporteert over de wijze waarop omroepen individueel en gezamenlijk invulling geven aan de taakopdracht van de Publieke Omroep en de wijze waarop deze het publiek bedient.

In aanvulling op de zelfevaluatie vindt in april een diepgaand gesprek plaats waarin een delegatie uit de Visitatiecommissie nadere toelichting vraagt. Voorzitter, Algemeen Directeur en leden van het Managementteam zijn bij dit gesprek aanwezig. Het eindrapport van de Visitatiecommissie dat in april 2009 verschijnt, speelt een belangrijke rol bij de nieuwe erkenningsaanvraag.

Presentator Rik Felderhof

3. NCRV-bedrijf

- 3.1 Personeel en organisatie**
- 3.2 Mediabeleid**
- 3.3 Bijdrage publieke bestel**
- 3.4 Uitgaven**
- 3.5 Ondernemingsraad**

3. NCRV-bedrijf

3.1 Personeel & Organisatie

Eind 2008 zijn er in totaal 281 medewerkers in dienst van de NCRV. Het aantal fte's stijgt in 2008 van 241 naar 253 fte's. Ultimo 2008 bedraagt het aantal medewerkers met een contract voor bepaalde tijd 43% (2007: 38%). De gemiddelde leeftijd van de medewerkers is 38,7 jaar, een lichte daling ten opzichte van 2007 toen de gemiddelde leeftijd nog 39,1 jaar was. Het ziekteverzuim, exclusief zwangerschapsverlof, is ten opzichte van 2007 gestegen van 4% naar 4,4%.

De organisatiestructuur van de Televisieafdelingen is dit jaar gewijzigd. De afdelingen Informatief TV en Infotainment TV komen onder eenhoofdige leiding van een manager Televisie.

In 2008 wordt de afdeling Nieuwe Media opgedeeld in twee eindredacties. De afdeling krijgt ook een nieuwe naam: NCRV-i.

3.1.2 Richtlijnen en regelingen Goed Bestuur en Integriteit (Code Goed Bestuur)

Deze regeling, die sinds 1 januari 2006 van kracht is, werd ook dit jaar bekend gemaakt aan alle nieuwe medewerkers.

De structuur voor bestuur en toezicht van de NCRV is neergelegd in haar statuten. Deze statuten voldoen aan de eisen die de Code Goed Bestuur daaraan stelt. De taakverdeling van de leden van het Bestuur is, evenals de werkwijze van het Bestuur, opgenomen in een bestuursreglement. Het Bestuur bespreekt één keer per jaar zijn eigen functioneren en het functioneren van de Algemeen Directeur. In de jaarrekening wordt de totale bezoldiging van Algemeen Directeur en (ex-) bestuursleden vermeld. De Financiële Commissie van de Verenigingsraad verleent haar goedkeuring aan de vergoedingen aan het Bestuur. Op internet staat een overzicht van de nevenfuncties van de Algemeen Directeur en de bestuursleden. Voor wat betreft nevenfuncties van medewerkers, fungeert binnen de NCRV de Regeling Nevenwerkzaamheden, die in lijn is met de Richtlijn Integriteit.

Vanaf 2006 heeft de NCRV een register van financiële belangen van medewerkers en/of hun partners in ondernemingen of organisaties die directe of indirecte relaties hebben met de NCRV.

Richtlijn 4 – Cofinanciering (ideële sponsoring) bevat bepalingen waaraan de NCRV voldoet. De redactionele onafhankelijkheid van programmamedewerkers is vastgelegd in het mediastatuut. Uiteraard houdt de NCRV zich ook aan de bepalingen van de richtlijnen 5 en 6, die betrekking hebben op interactieve telefoondiensten, sms, 0900-lijnen, mobiel internet en e-mailmarketing.

3.2 Mediabeleid

3.2.1 Rode draad mediabeleid

Rode draad in het mediabeleid is 'maatschappelijke betrokkenheid' en de inzet voor de 'kwaliteit van de samenleving' of zoals het nieuwe Meerjarenbeleidsplan het kernachtig uitdrukt: 'inspireren tot samenleven'.

De maatschappelijke betrokkenheid van de NCRV komt onder andere naar voren in de onderwerpkeuze van *Netwerk*, *Dokument*, *Rondom 10* en *Schepper & Co*, maar ook in de dramaserie *SpangaS*. Met de nieuwe programma's *Family Matters*, *Ten Einde Raad*, *Achter de voordeur*, *de NL-Test* en *Het Beste Buurtplan* is deze positionering nog verder aangescherpt.

Inspireren tot samenleven doet de NCRV door dichtbij mensen te staan. De programmamakers verstaan de kunst om de kijker te ontroeren en te boeien met grote en kleine levensverhalen van gewone mensen. Verhalen die door de levenswijsheid, vitaliteit en overlevingsdrang van de geportretteerden functioneren als spiegelverhalen voor de persoonlijke en maatschappelijke keuzes van de kijker. Dat geldt voor *Man bijt hond*, *Joris' Showroom*, *Hello Goodbye* en *Family Matters*, maar evenzeer voor reportages in *Netwerk* of *Dokument*-uitzendingen als 'Late liefde' en 'De nalatenschap'.

Met *Het Beste Buurtplan* en *Achter de voordeur* heeft de NCRV expliciet een oproep tot samenleven gedaan.

De missie van de NCRV moet worden gerealiseerd binnen de missie en doelstellingen van de Publieke Omroep. De opdracht van de Publieke Omroep is om zoveel mogelijk mensen te bereiken met programma's die ergens over gaan en ergens voor staan. Programma's die de kwaliteit hebben burgers met elkaar te verbinden en hun leven te verrijken. Het programmabeleid is gerubriceerd in zes hoofdcategorieën (expressie, cultuur, nieuws, opinie, kennis, amusement). Elke categorie draagt bij aan de invulling van de publieke taak. Daarnaast zijn speerpunten vastgesteld, die extra aandacht krijgen (crossmedialiteit, vernieuwing en diversiteit).

De rode draad van het mediabeleid wordt geconcretiseerd op een manier die naar vorm en inhoud past bij het profiel van de verschillende netten.

3.2.2 Televisie

3.2.2.1 Kijktijdaandeel en bereik

Het kijktijdaandeel van de gezamenlijke publieke zenders tussen 18 en 24 uur is gestegen van 33,2% in 2007 tot 37,3% in 2008. Laten we de Olympische Spelen en het EK-voetbal buiten beschouwing, dan komt het kijktijdaandeel uit op 36%. Nederland 1 is met een kijktijdaandeel van 22,5% wederom marktleider van alle publieke en commerciële zenders. Verheugend is dat ook Nederland 2 en Nederland 3 gestegen zijn. De daling van het kijktijdaandeel lijkt na ruim twee jaar programmeermodel definitief gekeerd.

Het gemiddeld kijktijdaandeel van de NCRV is gelijk gebleven (8,8%). Op Nederland 2 en Nederland 3 presteert de NCRV conform de stijgende trend van de zenders. Op Nederland 1 is sprake van een lichte daling die wordt veroorzaakt door een drietal wat achterblijvende programma's.

De leefstijlgroepen 'Standvastige gelovigen', 'Participerende burgers' en 'Gemakzoekende burgers' worden door de NCRV goed bereikt, evenals de eigen leden. 'Ambitieuze pleziermakers' en 'Zorgeloze spanningzoekers' zijn ondervertegenwoordigd in de publiekssamenstelling. Voor alle leefstijlgroepen geldt dat er ten opzichte van 2007 nauwelijks verschuivingen zijn opgetreden.

Best bekeken NCRV-uitzendingen van 2008 zijn *Villa Felderhof* met Sonja Bakker en Joop Braakhekke en *NCRV's Nationale Nieuwsquiz*. Deze programma's trokken respectievelijk bijna 1,9 en 1,7 miljoen kijkers.

Beste bekeken serie is *Villa Felderhof* met gemiddeld 1,5 miljoen kijkers, gevolgd door *Hello Goodbye* met gemiddeld 1,2 miljoen kijkers.

De programma's van de NCRV krijgen gemiddeld een rapportcijfer van 7,5.

“De NCRV is altijd goed geweest in mensen en heeft een onvermoeibaar geloof in het in de huiskamer brengen van de maatschappij.”

Recensent Joost van Velzen over *Achter de voordeur*.
Trouw, april 2008

Mr. Frank Visser en Jetske van den Elsen laten het recht zegevieren in de *Rijndende Rechter*.

3.2.2.2 Nederland 1

Bijzondere verhalen van gewone (en soms ongewone) mensen zijn de rode draad die *Hello Goodbye*, *Joris' Showroom*, *De 100: Het huwelijk*, *De 100: Singles*, *Babyboom - Het vervolg* en *Praatjesmakers* op Nederland 1 met elkaar verbinden. Ze worden aan het licht gebracht door presentatoren die de kunst verstaan bij de geïnterviewde iets los te maken dat de kijker raakt of ontroert, omdat het op een of andere manier ook iets met zijn eigen leven te maken heeft.

Joris Linssen treedt met zijn *Showroom* in de voetsporen van Jan Fillekers en Henk van der Horst. Berent-Jan, die al twintig jaar in een auto woont, Nelis, die vanuit zijn kraaiennest van grote hoogte het leven overziet en Egbert, de eilandwachter van Rottumerplaat nemen de kijker mee in hun manier van leven en bijzondere zienswijze op het leven.

Een memorabel moment in *Babyboom - Het vervolg* is de geboorte van de baby van 'Ajax-fans' Jeroen en Diana. Na zes jaar wachten en een rondgang langs de medische molens was vriendin Irene bereid om met het laatste geld nog een allerlaatste eicel-donatie mogelijk te maken.

In *De Rijndende Rechter* en *De Vakantierechter* velt Frank Visser op basis van buurt-onderzoek al jaren een oordeel in juridische geschillen tussen mensen. Een oordeel waar eiser en gedaagde 'het mee moeten doen'.

Ten Einde Raad gaat een stap verder dan *De Rijndende Rechter*. Hier steekt Annet van Gaal letterlijk de helpende hand toe aan mensen die zijn vastgelopen in ambtelijke molens, bureaucratische instanties en stroperige klachtenprocedures. Een indringende zoektocht naar recht en rechtvaardigheid.

De NCRV verzorgt al meer dan dertig jaar televisie-uitzendingen met de Jostiband. Dit jaar verrast dit bijzondere orkest Sinterklaas met een sfeervolle surpriseparty. Eveneens traditiegetrouw strijden aan het eind van het jaar prominenten uit de politiek, journalistiek, cultuur en sport om de eretitel 'NCRV's Nationale Nieuwskenner 2008'.

Joris Linssen interviewt bijzondere Nederlanders in *Joris' Showroom*.

3.2.2.3 Nederland 2

Met indringende documentaires en reportages, scherpe debatten en een breed levensbeschouwelijk pakket draagt de NCRV in belangrijke mate bij aan het verdiepende profiel van Nederland 2 én de NCRV.

Netwerk legt de focus nog nadrukkelijker op persoonlijke verhalen die de actualiteit een gezicht geven. Dit, en de selectie van onderwerpen die dicht bij de belevingswereld van de kijker liggen, werkt op een positieve manier door in de kijkcijfers. De indringende uitzending over embryoselectie bij vrouwen die erfelijke borstkanker hebben klinkt nog lang door in politiek en pers.

Man bijt hond is, evenals *Netwerk*, een ankerpunt in de programmering; zowel voor Nederland 2 als voor de NCRV. Het programma gaat het tiende seizoen in. Ter gelegenheid daarvan wordt 2008 afgesloten met een marathonuitzending van 16 uur, waarin de hoogtepunten van de afgelopen tien jaar de revue passeren. De redactie blijkt telkens weer bronnen aan te boren waaruit ieder jaar nieuwe diamanten tevoorschijn komen, zoals in 2008 'Groeten uit Gooizicht', over het reilen en zeilen in dit verpleeghuis.

'Voor ik het vergeet' en 'Kruispost' staan model voor de maatschappelijke documentaires die *Dokument* (ook in 2008 weer de best bekeken documentaire rubriek van de Publieke Omroep) op het scherm brengt. 'Voor ik het vergeet' vertelt het verhaal van de ingrijpende keuze van Paul van Eerde die lijdt aan beginnende dementie en besluit uit het leven te stappen. 'Kruispost' gaat over een huisartsenpraktijk op de Amsterdamse Wallen, waar artsen op vrijwillige basis medische en psychosociale hulp bieden aan illegalen, daklozen en drugsverslaafden. Naar aanleiding van 'Gedeelde kinderen' en 'Voor ik het vergeet' wordt in samenwerking met het debatcentrum De Rode Hoed in Amsterdam een debat georganiseerd over respectievelijk stiefgezinnen en vrijwillige levensbeëindiging bij dementie.

Rondom 10 houdt met scherpe live-debatten over wat de samenleving beroert de reputatie hoog als best bekeken debatprogramma. Spraakmakend zijn de

In het programma *Achter de Voordeur* leren burens elkaar beter kennen.

In *Family Matters* werden gezinnen met ontspoorde pubers begeleid door Keith Bakker.

Het Spangalis College opende ook in 2008 weer haar deuren.

uitzendingen 'Klaar met het leven' en 'Nooit naar het verpleeghuis', die niet alleen de kijker beroeren, maar ook veel reacties in de gezondheidszorg oproepen. "De NCRV heeft een samenleving voor ogen (...) waarin men interesse heeft in de ander, diens omstandigheden en beweegredenen" *Achter de voordeur* en de *NL-Test* zijn bedacht om hieraan inhoud te geven en de maatschappelijke betrokkenheid in te vullen op het niveau van de directe leefomgeving van mensen, hun wijk en hun straat. Beide programma's krijgen in 2009 een vervolg.

In het psychologisch magazine *Hart en Ziel* krijgt de kijker een geestverruimende blik op zichzelf aangereikt. In *Hart en Ziel* gaat het om zingeving in de brede zin van het woord. Het is daarmee complementair aan *Schepper & Co*, waarin gasten op basis van hun levensovertuiging worden uitgenodigd om ontwikkelingen op het kruispunt van maatschappij en levensbeschouwing te duiden. *Het 3e Testament* toont prachtige miniportretten van mensen met 'een boodschap' voor hun medemens en de wereld.

In *De gouden lieddag* doet de NCRV verslag van een speciaal muzikaal optreden in De Nieuwe Kerk in Amsterdam ter gelegenheid van het vijftigjarig dichterschap van Huub Oosterhuis.

Uitgedokterd?! volgt patiënten die buiten de gangbare paden van de geneeskunde op zoek gaan naar alternatieve of experimentele geneeswijzen. Een debat tussen voor- en tegenstanders van de niet-reguliere geneeskunde sluit de zesdelige serie af. *Uitgedokterd?!* doet in medische kringen én in de pers veel stof opwaaien. De Vereniging tegen de Kwakzalverij dient bij de Raad voor de Journalistiek een klacht in wegens misleiding, maar de Raad stelt dat de NCRV de kijkers niet eenzijdig heeft bericht en dat er geen sprake is van misleiding. De Raad verklaart de klacht daarom ongegrond.

3.2.2.4. Nederland 3

Family Matters, over gezinnen met heftige opvoedingsproblemen rond pubers, laat goed zien hoe de NCRV zich op Nederland 3 wil positioneren. De waarden 'dichtbij mensen' en 'maatschappelijk betrokken' worden ingevuld op een goed bij het profiel van deze zender passende manier. Rauw, soms grof, maar tegelijkertijd ook ontroerend. Een geslaagde poging om met een andere tone-of-voice, maar met behoud van het NCRV-watermerk 'authenticiteit', aansluiting te vinden bij nieuwe doelgroepen die tot nu toe goeddeels buiten ons bereik lagen. Voor 2009 is een nieuwe serie in voorbereiding.

De klas van 2008 is de televisie-invulling van de crossmediale aandacht voor de eindexamens. In een tiendelige serie wordt een aantal middelbare scholieren gevolgd in de aanloop naar en tijdens hun examen. Het resultaat is een aansprekend en herkenbaar portret van een groep jonge mensen op een sleutelmoment in hun leven.

Met *Slag om Pampus* en *Knowing Me Knowing You* zijn we de uitdaging aangegaan om met amusementprogramma's een rol te spelen op Nederland 3, maar beide programma's sluiten onvoldoende aan bij het publieksprofiel van het net.

3.2.2.5 Z@pp(elin)

SpangaS wint de Gouden Stuiver, de Gouden Apenstaart en een Beeld en Geluid Award. De prijzen onderstrepen de waardering van zowel het publiek als de mensen uit het vak. De waardering is terecht. *SpangaS* haalt een gemiddeld kijktaandeel van 34,3% onder 6-12 jarigen! Het programma is in korte tijd uitgegroeid tot het crossmediale paradepaardje van de NCRV en Z@pp. Personages, verhaallijnen en thematiek van de televisieserie spreken de doelgroep bijzonder goed aan. In

middels zijn 200 nieuwe afleveringen besteld, zodat *SpangaS* in ieder geval tot en met het voorjaar van 2011 te zien zal zijn.

Willem Wever blijft een belangrijk programma voor de NCRV, zeker ook vanuit crossmediaal oogpunt.

Naast *De BZT-show*, dat op Z@pp een vaste plek heeft verworven, wordt met *Rootz* een tweede amusementsprogramma geïntroduceerd voor de zaterdag vooravond.

3.2.3 Radio

Eind 2008 heeft Sjors Fröhlich helaas afscheid moeten nemen van de NCRV in verband met blijvende stemproblemen. Fröhlich heeft 25 jaar voor de NCRV gewerkt aan zeer succesvolle titels als *Goedemorgen Nederland*, *the Magic Friends*, *Cappuccino* en *Stand.nl*.

3.2.3.1 Luisteraandeel en bereik

De landelijke publieke radiostations hebben in 2008 een luistertijdaandeel van 29,9%. In vergelijking met 2007 (30%) is het aandeel daarmee vrijwel stabiel gebleven. De jaarcijfers tonen een sterke profilering van de publieke radiozenders in hun doelgroepen. De luisteraars waarderen dat door langer op dezelfde zender af te stemmen.

Opvallend is het luistertijdaandeel van Radio 5, de zender die een paar jaar geleden is omgevormd voor oudere luisteraars. Radio 5 heeft zich dit jaar verder ontwikkeld van 2,0% naar 2,6% marktaandeel, waarbij de groei volledig in de nostalgische dagprogrammering is gerealiseerd. De Radio 5 luisteraar heeft de zender ruim vier uur per dag op dit station afgestemd staan.

Het luistertijdaandeel van Radio 1 blijft gelijk aan dat van 2007, maar de zender doet het minder goed dan verwacht zou mogen worden op basis van een benchmark met buitenlandse stations. Evaluatie van de zender leidt in 2008 tot een aanpassing van de programma's en de programmering. De luistercijfers van de NCRV-programma's op Radio 1 dalen licht (*Stand.nl* -0,2%, *Casa Luna* -0,1% en *MM-Magazine* -0,1%). Alleen *Stand.café* laat een voorzichtige stijging zien (0,1%) ten opzichte van 2007. De start van *Lunch!* lijkt een positief resultaat op de luistercijfers te geven. Het programma behaalt in het laatste kwartaal hogere cijfers dan de voorganger *MM-Magazine*.

Op Radio 2 treedt stabilisatie op bij de NCRV-titels. De cijfers schommelen rond de resultaten van 2007.

Op Radio 2 blijven *Cappuccino*, *Knooppunt Kranenborg* en *Volgspot* ruim boven hun doelstelling. Vooral *Volgspot* ziet het luistertijdaandeel sterk stijgen. *Plaza* op zaterdag kan zijn doelstelling niet realiseren en ondergaat om die reden een sterke wijziging, zowel inhoudelijk als op terrein van vormgeving en presentatie, gebaseerd op tegenvallende cijfers in 2007. Het resultaat is een stijging van 1,0% luisterdichtheid. Op 3FM stijgt het luistercijfer van *Bring It On!* met 0,2%. *Amoroso* op Radio 4 stabiliseert en *Plein 5* op Radio 5 laat een mooie vooruitgang zien van 0,3% LDH.

3.2.3.2 Radio 1

De nieuws- en sportzender Radio 1 maakt zware tijden door. Voor de zendermanager reden om met alle betrokken omroepen om de tafel te gaan en een model op te zetten voor de toekomst. De onderhandelingen leiden tot een nieuwe programmering die op 25 augustus ingaat.

De NCRV verzorgt vanaf augustus een dagelijks lunchprogramma *Lunch!* Het is een programma met toegankelijke onderdelen, zoals een nieuwsquiz.

“De NCRV heeft met *SpangaS* een zeer populaire en succesvolle jeugdserie in huis. Wij zijn apetrots dat zo'n crossmediaal project de Gouden Stuiver heeft gewonnen.”

Gijs van Beuzekom, manager televisie NCRV.
TV-Visie, oktober 2008

Bert Kranenborg vanaf de top van de Alpe d'Huez.

Harjo Thijs zoekt in Plaza de Leukste Markt van Nederland.

Stand.nl blijft veel beluisterd en veel besproken. Opvallend is het succes van de website en het forum. De bezoekcijfers zijn gestegen en de site staat in de top van de best bezochte websites van de NCRV. Bezoekers van de site kunnen meedenken over de stelling en het onderwerp van de dag door hun suggesties op het forum te plaatsen. De redactie legt op het forum uit waarom voor een bepaald onderwerp is gekozen. Deze vorm van verantwoording afleggen wordt doorgezet en uitgebreid.

Stand.café voert met succes een nieuw format door, waarbij dagelijks drie gasten naar het mediacafé in Hilversum komen voor een gesprek over het nieuws van de dag. De ongedwongen sfeer in het programma neemt daardoor verder toe en de luistercijfers trekken aan.

Ook het dagelijkse nachtprogramma *Casa Luna* blijft het goed doen op Radio 1. Op regelmatige basis experimenteert het programma met filmpjes en foto's op de website. Zo worden bijvoorbeeld de genomineerden van de Libris Literatuurprijs op internet geïntroduceerd met een filmpje.

Met haar programma's levert de NCRV een belangrijke bijdrage aan het herstel van Radio 1.

3.2.3.3 Radio 2

Radio 2 raakt dit jaar de eerste plaats op de luisterlijsten kwijt. De zender heeft moeite om luisteraars vast te houden buiten het Top 2000 seizoen. De NCRV-programma's zijn onderdeel van deze terugval.

Met het Radio 2-programma *Volgspot* als initiator is er ook in 2008 weer een NCRV Kerstconcert, dit keer met als thema 'Tijd voor Samen'. Op het themakanaal *Geloven* is een registratie van het concert te zien. De Kerstverhalenwedstrijd, in samenwerking met Splts en de jongerenwebsite Fok!, is eveneens geprolonged. Diverse radioprogramma's als *Knooppunt Kranenborg*, *Plein 5* en *Casa Luna* sluiten – traditiegetrouw – bij deze verhalenwebsite aan.

Knooppunt Kranenborg organiseert in mei 'De Leukste File van Nederland'. Op 5 juni zendt het programma uit vanaf de top van de Alpe d'Huez, waar de deelnemers van de sponsortocht Alpe d'HuZes worden binnengehaald. Honderd mensen fietsen minimaal zes keer de berg op en halen op die manier meer dan drie miljoen euro op voor onderzoek naar kankerbestrijding.

In *Plaza* wordt in maart de 'Leukste Markt van Nederland' verkozen, in samenwerking met de Stichting voor de Ambulante Handel. De markt in Assen wordt in 2008 de winnaar van deze verkiezing en daarmee ook gastheer van een locatie-uitzending van *Plaza*.

Cappuccino opent in de zomer het 'Museum van Nederlanderigheid', met zalen gewijd aan 'Hete Hangijzers', 'Hunkerende Hollanders', 'Wilde Wieven' en 'Bronstige Beesten'. In het museum wordt op de typische Cappuccinomanier met een knipoog gekeken naar de Nederlandse volksaard. En in het kader van de maatschappelijke discussie over het uitstellen van de pensioengerechtigde leeftijd stelt het programma stageplaatsen beschikbaar voor 'Krasse Knarren'.

3.2.3.4 3FM

Het publieke popstation 3FM doet het steeds beter. De NCRV speelt een kleine rol met maar twee uur zendtijd op zondagavond. De ambitie blijft om relevantere uren te krijgen. Het 3FM programma *Bring It On!* is in 2008 actief op de NCRV-domeinen talentontwikkeling en onderwijs. De serie avonden met jonge, creatieve talenten uit kleurrijk Nederland is in aantal verhoogd en met een coachingstraject uitgebreid. Ook het succesvolle concept *Games in Concert* (het Metropole Orkest speelt semiklassieke versies van muziek van computergames) is met een derde versie in een uitverkocht Vredenburg Leidsche Rijn gecontinueerd.

'*Docent 2008, gekozen door leerlingen*' blijkt een wedstrijdformule te zijn die veel

scholieren aanspreekt. Leraren ervaren deze formule, waarin leerlingen hun leeraar nomineren, als een groot en vaak onverwacht compliment. Op dezelfde wijze wordt ook de 'Conciërge 2008' gekozen.

Het *Eindexamenjournaal* is inmiddels een crossmediaal project met tal van partners. De ingelaste nieuwsuitzendingen tijdens de eindexamenperiode op 3FM, Radio 2 en *FunX* komen ook terug in de nieuwsvoorziening van de dagbladen *Splts* en *De Telegraaf*, in het NCRV-televisieprogramma *De klas van 2008* en op de internetsites van LAKS en *Eindexamen.nu*.

Bring It On! probeert de wereld een beetje beter te maken. De winnaars van de door *Bring It On!* georganiseerde verkiezing van jongerenambassadeurs voor kinderrechtenorganisatie Save The Children, halen geld op voor een project in Oeganda. Zij overhandigen de opbrengst persoonlijk aan de leerlingen van Ogoro Primary School in Okwang, Oeganda. *Bring It On!* doet op 3FM en op *Mambapoint.tv* verslag.

3.2.3.5 Radio 4

De NCRV vervult een zeer bescheiden rol op Radio 4. In de late avonduren draait Lex Bohlmeijer in het programma *Amoroso* toegankelijke klassieke muziek. De NCRV heeft de ambitie om meer relevante zendtijd te verwerven op Radio 4.

Amoroso is in 2008 onderhevig aan schommelingen in de luistertijdaandelen. De eerste maanden van het jaar behoort het programma tot de luisterkanonnen van de zender. Later in het jaar lopen de cijfers wat terug. Tijdens de zomermaanden kiest de redactie van *Amoroso* iedere dag een ander thema als leidraad voor de muziek. Er is een goede samenwerking ontstaan tussen *Amoroso* en de orgelwebsite van de NCRV.

3.2.3.6 Radio 5

De werkdagprogrammering van Radio 5 doet het goed. Sinds de introductie van het nieuwe zenderprofiel (september 2006) is het luistertijdaandeel meer dan verdubbeld. *Plein 5* stelt in 2008, samen met de luisteraars, een Canon der Provinciën samen. Regionale hoogtepunten die ontbreken in de officiële Canon van Nederland krijgen een plek in deze canon. Tijdens een uitzending vanuit het Openluchtmuseum in Arnhem wordt de Canon der Provinciën feestelijk gepresenteerd.

Het korps van regiocorrespondenten is in 2008 uitgebreid, vooral met mensen uit de doelgroep van Radio 5. Er zijn twee correspondentendagen georganiseerd om de band tussen NCRV en correspondenten te versterken en de kwaliteit van hun bijdragen te verhogen.

In het weekend zendt NCRV nog enkele expliciet godsdienstige programma's uit op Radio 5. De drie titels doen het redelijk goed. Er is sprake van schommelingen in het luistertijdaandeel, maar gemiddeld geven de cijfers een stabiel beeld te zien.

Het goed beluisterde *Woord op zondag* werkt ondermeer samen met het magazine *Vier!* rond het thema 'verleidingen'.

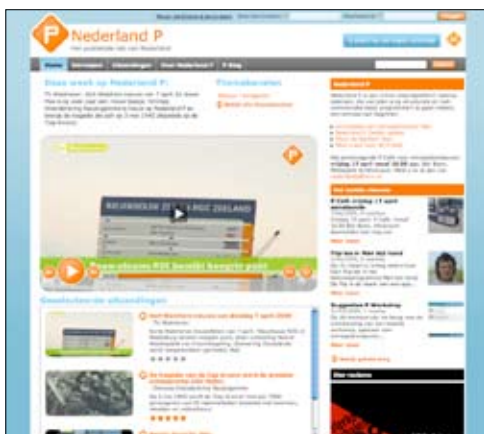
In *Te Deum laudamus* en in *Schepper & Co* is er in 2008 veel aandacht voor priester/dichter Huub Oosterhuis, die vijftig jaar werkzaam is als schrijver van liturgische liederen. De discussies over het belang van zijn werk in *Schepper & Co* en *Te Deum laudamus* zijn geheel gewijd aan de "Gouden Lieddag", een bijeenkomst in de Nieuwe Kerk in Amsterdam waar veel liederen van Oosterhuis ten gehore worden gebracht.

Op 19 en 20 september worden voor de tiende keer de NCRV-Kerkmuziekdagen georganiseerd, dit jaar in Delft.

In samenwerking met het Nederlands Bijbelgenootschap en de Protestantse Kerk Nederland is een Pinksterhoorspel gemaakt, onder regie van NCRV-medewerker Lex Bohlmeijer en met medewerking van onder anderen actrice Wil van Kralingen. Onder de titel "Vurige tongen, feest voor de geest" is dit hoorspel uitgezonden in

Schepper & Co op Radio 5 en in twee delen op Radio 1. 2008 was het jaar van het Religieuze erfgoed. Schepper & Co heeft daar op diverse manieren aandacht aan besteed met onder meer een serie radioportretten van Nederlanders die teruggingen naar de kerk van hun jeugd. Een aantal portretten is verfilmd en uitgezonden op het themakanaal *Geloven*. De portretten zijn ook te bekijken op de site van Schepper & Co. Tot de zomer heeft Schepper & Co wekelijks columns uitgezonden van legerpredikanten en aalmoezeniers in Afghanistan. Een selectie van de beste columns verschijnt begin 2008 in boekvorm onder de titel "Woestijnpost". Het eerste exemplaar is overhandigd aan de minister van Defensie, Van Middelkoop. Schepper & Co heeft bij twee grote kerkelijke evenementen een programmaonderdeel verzorgd en daarvan opnames gemaakt en uitgezonden ("Experimenten met kerkdiensten" op 12 april en de viering van het 40 jarig bestaan van de Raad van Kerken op 21 juni).

3.2.4 NCRV-i

De activiteiten van NCRV-i zijn in drie categorieën te rubriceren: websites, themakanalen en speciale projecten.

3.2.4.1 Websites

Wereldwijd groeit internet nog steeds. De online mediabestedingen nemen in 2008 met ongeveer tien procent toe. Ook mobiele breedbandverbindingen breiden zich uit. 'Internetten' op het mobieltje begint gemeengoed te worden.

De NCRV doet het in 2008 meer dan gemiddeld goed op internet. De bezoekerscijfers stijgen maar liefst met ruim 40% ten opzichte van 2007. De winst is grotendeels toe te schrijven aan vijf titels: *Babyboom*, *SpangaS*, *Stand.nl*, *Uitzendinggemist* en *VideoTalent*.

In de zomer van 2008 komt *Babyboom* terug op Nederland 1. In een terugblik zijn alle hoogte- en dieptepunten van de deelnemende stellen te zien. Op internet genereert dit een stroom aan bezoekers.

De tv-serie en het interactieve internetconcept *SpangaS* vallen veelvuldig in de prijzen. Kinderen worden van het tv-programma naar de site geleid waar ze over en weer kunnen communiceren met de personages uit de serie en met elkaar. Het bezoek blijft explosief toenemen.

Het eerste echte crossmediale concept van Hilversum, *Stand.nl*, blijft het onverminderd goed doen. Bezoekers geven dagelijks hun mening en discussiëren soms op het scherpst van de snede.

Het online terugkijken van televisieprogramma's blijft stijgen. De NRCV heeft daar een groot aandeel in. Op nummer vier van de online best bekeken programma's in 2008 staat *SpangaS.nl*. De laatste maand van het jaar is het zelfs het meest teruggekeken programma. *Man bijt hond* doet het ook goed. In 2009 krijgt het online terugkijken van uitzendingen en fragmenten prioriteit.

VideoTalent is meer geworden dan waar het voor opgezet is. Het was oorspronkelijk de bedoeling een platform te bieden voor talent, nu is het een distributieplatform voor allerlei videocontent van de NCRV (en andere omroepen). Dit succes wordt in 2009 uitgebouwd in een nieuw platform dat de grote vraag beter aankan.

Twee grote titels van de NCRV worden in 2008 in nieuwe kleren gestoken (en krijgen technisch gezien ook een nieuwe ruggengraat), namelijk *OngekendTalent* en *Network*. *OngekendTalent* is een platform dat muzikaal talent de mogelijkheid biedt om zich te profileren en om airplay te krijgen in diverse radioprogramma's. Er wordt succesvol samengewerkt met 3FM (Serious Talent) en de eerste schreden in een samenwerking met *FunX* zijn ook gezet.

Diverse webpagina's, respectievelijk *SpangaS*, *Nederland P* en *Network*.

De site van *Netwerk* richt zich nu meer op de afzonderlijke onderwerpen (reportages) in plaats van hele uitzendingen. Vervolgens worden er dossiers samengesteld waarin alle informatie gemakkelijk terug te vinden is. Een belangrijke andere toevoeging zijn de blogs. Zowel redacteurs als geïnterviewden uit reportages delen daar hun ervaringen. *Netwerk* experimenteert verder met nieuwe communicatiemiddelen zoals Twitter (micro-bloggen) en interactieve tijdlijnen en kaarten.

Er is dit jaar ook een aantal nieuwe sites gelanceerd:

DE 100: SINGLES

Hoewel het tv-programma on hold is gezet is het onlineconcept van *De 100: Singles* de moeite waard om even aan te stippen. De deelnemers uit het programma bloggen op de site en bezoekers kunnen bij interesse reageren. 'Dating' bij de NRCV! Voor de site is veel exclusieve content opgenomen die een doorverwijzing naar het web interessant maakt.

PROTESTANT.NL

Ook nieuw is *Protestant.nl*. Dit samenwerkingsverband moet het discussieplatform voor protestants Nederland worden. Naast veel thema's en geschiedenis worden er veel actuele zaken besproken die de hedendaagse protestantse gemeenschap aangaan.

HET BESTE BUURTPLAN

Via internet schrijven vele honderden zich met allerhande mooie plannen in, maar uiteindelijk zijn er 35 deelnemers te volgen op *Hetbestebuurtplan.nl*. Deelnemers moeten opdrachten uitvoeren en uitgebreid verslag doen op internet, in woord en beeld. Een succes dat zowel on- als offline zeer interactief is.

NEDERLAND P

In 2008 start de NCRV met de ontwikkeling van *Nederland P*, 'het publiekste net van Nederland'. Een platform waarop iedere Nederlander een eigen omroep kan beginnen. De nieuwe 'zendgemachtigden' werven leden en krijgen op die manier betere uitzendposities en verwerven extra functionaliteiten. *Nederland P* stimuleert samenwerking en creativiteit. Bovendien zal *Nederland P* de pluriformiteit en diversiteit in ons land voor het voetlicht brengen en draagt deze site op die manier bij aan de sociale cohesie. Het verslagjaar staat in het teken van de uitwerking van het concept, de bouw van de website en de installatie van een *Nederland P*-redactie. *Nederland P* komt op 24 november 2008 online.

NL-TEST

Hoewel een eenmalige actie, is de *NL-Test* een onlinesucces. De test werd online gepresenteerd als widget, een mini-site die op andere sites kan worden geplaatst. Zo kan de test gespeeld worden op diverse NCRV-sites, maar ook op Hyves of Facebook. In korte tijd wist deze test veel bezoek te genereren.

NATIONALE NIEUWSQUIZ

De Nationale Nieuwsquiz is een jaarlijks terugkerend succesvol tv-programma. Vanaf het najaar 2008 wordt de quiz ook dagelijks gespeeld op Radio 1 tijdens het programma *Lunch!*. Ook daar is een widget aan gekoppeld. De quiz kan via *Nationalenieuwsquiz.nl*, maar ook op andere sites geplaatst en gespeeld worden. Uniek is het volgende: als de widget op een eigen Hyves-pagina staat, kan tegen vrienden worden gespeeld en de hoogste scores worden bijgehouden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van open social – een innovatieve techniek. De NCRV heeft daarmee de eerste open social-applicatie gemaakt van de NPO op Hyves. Een mooi en innovatief product.

3.2.4.2 Themakanalen

In 2008 is het NPO-beleid op het gebied van themakanalen door de Raad van Bestuur opnieuw gedefinieerd.

Het themakanaal *Levensbeschouwing en Zingeving* wordt aangewezen als één van de twaalf kanalen die deel uit maken van het nieuwe pakket dat aan de kabels wordt aangeboden. De keuze om het NCRV themakanaal *Geloven* als uitgangspunt te nemen voor het themakanaal *Levensbeschouwing en Zingeving* wordt onder meer ingegeven door de structurele samenwerking die door *Geloven* in 2008 is aangegaan met de overige levensbeschouwelijke omroepen in Hilversum. Samen met de participerende omroepen wordt in 2008 een reeks thema-uitzendingen gemaakt, waaronder thema-avonden over sport, voedsel en het huwelijk. In samenwerking met de Nederlands Islamitische Omroep (NIO) maakt de NCRV een uitgebreide special over de verschijning van Wilders' film *Fitna*. De NCRV en NIO trachten in de webspecial een genuanceerd beeld van de Islam en haar heilige boek, de Koran, te laten zien. Ook is er veel aandacht voor de reacties van in Nederland levende moslims op de vertoning van de film. Daarnaast is er o.a. bijzondere aandacht voor de Ramadan en het werk van Huub Oosterhuis. De redactie van *Geloven* produceert in 2008 in toenemende mate nieuw programma-materiaal. Naast de dienstregistraties die in samenwerking met de PKN geproduceerd worden zijn er reportages gemaakt rond thema-uitzendingen en is in het kader van het jaar van het religieus erfgoed speciaal voor het themakanaal een documentaireserie gemaakt. Tegen het eind van het verslagjaar wordt in overleg met de NPO en de overige participerende omroepen besloten het kanaal om te dopen tot *Spirit 24*. In 2008 groeit het inzicht dat het themakanaal *Hilversumbest* een rol kan spelen in de profilering van omroepen. In plaats van concurrentie biedt *Hilversumbest* de omroepen mogelijkheden tot profilering door hergebruik van 'oud', maar waardevol materiaal. De NCRV biedt aan, naast het themakanaal *Spirit 24*, ook *Hilversumbest* onder haar beheer te nemen. Dit aanbod wordt geaccepteerd door de NPO. De instelling van een Redactieraad in 2009 zal de banden met de andere omroepen versterken. Naar verwachting resulteert dit in de ruimere beschikbaarstelling van programma's binnen de missie van *Hilversumbest* en in projecten waarbij de mogelijkheden van het open net, internet en het digitale themakanaal optimaal worden benut.

3.2.4.3 Speciale projecten

MAMBAPOINT.TV

Mambapoint.tv is een webstation over kleinschalige initiatieven op het gebied van internationale ontwikkelingssamenwerking. Het jaar 2008 staat in het teken van de start van het platform, het opbouwen van de redactie en het definiëren van de inhoudelijke vorm. De focus van de redactie komt te liggen bij het faciliteren van de projecten die zich inschrijven op het platform *Mambapoint.tv*. Wekelijks wordt één van de projecten, door middel van een videoreportage, op het podium gezet. De uitgelichte projecten zetten het eigen netwerk in om het bereik van *Mambapoint.tv* te vergroten. Met inzet van deze strategie bereikt *Mambapoint.tv* aan het einde van 2008 maandelijks ruim 20.000 unieke bezoekers. In augustus 2008 rapporteert de NCRV de behaalde resultaten aan het meefinancierende Nederlandse Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (NCDO). Alle doelstellingen voor de periode tot september 2008 zijn gehaald.

Het NCDO zegt naar aanleiding van de rapportage opnieuw financiering voor de periode 2008-2009 toe.

MediaTrain

MediaTrain is onder de werktitel 'ROctv' gestart als experiment. *MediaTrain* is een door het Commissariaat voor de Media goedgekeurde neventaak.

De NCRV hoopt met *MediaTrain* een bijdrage te leveren aan een kwaliteitsverbe-

tering en verbreding van het curriculum van een groot aantal scholen. Ze denkt daarmee ook tegemoet te komen aan de wens van de Minister om vanuit de publieke omroep de mediawijsheid van burgers te vergroten. De proefperiode in 2007 op vier scholen blijkt een nuttige vingeroefening en geeft aanleiding tot het bijstellen van een aantal uitgangspunten. De eerste helft van 2008 staat volledig in het teken van de acquisitie van nieuwe klanten. *MediaTrain* moet minimaal drie scholen werven om als project te kunnen doorstarten. Op het Rijn IJssel College in Arnhem wordt al voor de zomer gestart met een groep deelnemers. Na de zomer volgen het ROC van Amsterdam en de Hoge School in Den Haag.

De vorm van *MediaTrain* wordt verder aangescherpt. Voor de trainingen en workshops zijn strakke formats ontwikkeld waarmee de trainers en deelnemers aan de gang gaan. *MediaTrain* leert werken met de narrowcastplatforms van KPN, Cisco en Scala. Er wordt een start gemaakt met het samenbrengen van content van derden. BNN, VARA en NOS headlines geven aan mee te willen werken aan distributie van materiaal via de narrowcastkanalen van *MediaTrain*. Teleac en RVU zijn gestart met de aanlevering van programmamateriaal.

DOEMAARDUURZAAM.NL

NCRV en LliNK ontwikkelen in het kader van 'themagericht werken' een plan voor de omroepportal *DoeMaarDuurzaam.nl*. Dit biedt een platform aan alle publieke omroepen, overheden, maatschappelijke organisaties, stichtingen en particulieren die hun initiatieven op het gebied van duurzame ontwikkeling voor het voetlicht willen brengen. Het plan wordt goedgekeurd en gefinancierd door de Raad van Bestuur van de NPO. Eind 2008 wordt de bouw van het platform aanbesteed.

3.2.5. NCRV print

3.2.5.1 NCRV-gids

In 2008 verschijnen 53 edities van de NCRV-gids. Nieuw in deze jaargang is de rubriek *Miek leesclub.nl*. NCRV-presentator Mieke van der Weij bespreekt wekelijks een boek in de NCRV-gids. Voor een uitgebreidere recensie en voor interessante extra's worden de lezers verwezen naar de site www.miek leesclub.nl. Dit concept is ontwikkeld vanuit de gedachte om meer communities rond de gids te creëren en zo de merkbeleving van de NCRV-gids binnen de 50+ doelgroep te versterken.

Vanuit datzelfde idee is in de zomer het eerste NCRV-wandelevenement georganiseerd met medewerking van NCRV-presentator Harm Edens. De tocht waarvan de opbrengst ten goede komt aan Unicef is een succes en daarmee het begin van een nieuwe jaarlijkse traditie.

Begin 2008 wordt Joris Linssen aangetrokken als nieuwe columnist, een keuze die bij de lezers veel weerklank vindt.

Eind 2008 verschijnt de NCRV-zakagenda. Een handzame agenda met op elke weekpagina een mooi citaat uit het NCRV-gids archief van de afgelopen tien jaar. Leden kunnen de agenda gratis ophalen tijdens de 50+ beurs en de laatste paar duizend exemplaren kunnen gratis worden besteld via de site www.ncrv.gids. Het levert de site ongekend hoge bezoekcijfers op!

Commercieel gezien is 2008 een goed jaar voor de gids. Een nieuw werfconcept resulteert in een fors hogere instroom dan begroot, waardoor de eindstand van abonnees uitkomt op 245.851. De losse verkoop lijkt zich in 2008 te stabiliseren. Op de advertentiemarkt werkt de 50+ positionering heel goed. De inkomsten uit advertenties zijn conform begroting (en daarmee 2% hoger dan 2007) en dat is in de huidige dalende advertentiemarkt een uitstekend resultaat.

Cover van de NCRV-gids.

Jetske van den Elsen en Pepijn Gunneweg
in de BZT Show.

3.2.5.2 Vier!

In 2008 verschijnen 4 nummers van het magazine *Vier!* Er worden een aantal nieuwe rubrieken geïntroduceerd:

- Van Aura tot Zen: NCRV-presentator Hennie Burggraaff verkent de wereld van spirituele workshops.
- Ziel & Zaligheid: een levensbeschouwelijk portret in twaalf vragen.
- Hoofd Hart Hands: een shoppingrubriek met hebbedingetjes voor lichaam en geest.

Het abonneebestand van *Vier!* groeit dankzij een additionele investering van de NCRV tot ruim 19.300 abonnees. Zorgelijk is de relatief hoge uitstroom van ruim 6.300 abonnees. Vanaf editie 4, 2008 is *Vier!* niet langer verkrijgbaar via de losse verkoop.

3.3 Bijdrage aan het publieke bestel

De doelstellingen van de Publieke Omroep voor 2008 zijn vermeld in de Meerjarenbegroting 2008-2012. De NCRV zet zich voluit in om de doelstellingen, die alleen in gezamenlijkheid te bereiken zijn, te realiseren. Daarnaast draagt zij in het bijzonder bij aan een aantal speerpunten dat nauw met haar missie en visie is verweven.

3.3.1 Televisie

3.3.1.1 Domeinen

De Publieke Omroep definieert zijn aanbod in zes domeinen, te weten nieuws, opinie, cultuur, expressie, kennis en amusement. De NCRV draagt vooral bij aan de domeinen opinie (*Netwerk, Rondom 10*), cultuur (o.a. *Dokument, Man bijt hond*,

Bij een gelijke score valt de prijs voor *Het Beste Buurtplan van Nederland* twee keer.

Villa Felderhof en alle levensbeschouwelijke programma's), expressie (o.a. *SpangaS*, *Keyzer & De Boer Advocaten*) en amusement (o.a. *Praatjesmakers*, *De 100: Singles*, *Family Matters*, *Knowing Me Knowing You*, *Slag om Pampus*, *De BZT-show* en *Rootz*).

3.3.1.2 Programmavernieuwing

In 2008 worden 23 nieuwe programmatitels op het scherm gebracht, hieronder zowel echte programmavernieuwing (*Ten Einde Raad*, *Family Matters*, *Uitgedokterd?!*, *Achter de voordeur*, *Knowing Me Knowing You*, *Bosch*, *Beuk en Haan*) als variaties op een thema.

Het succes van de programmavernieuwing is wisselend. Grosso modo is de ontwikkeling van nieuwe informatieve programma's en human interest met een lengte van 25-35 minuten voldoende. De ontwikkeling van meer amusementaire formats en langere human interestprogramma's voor Nederland 1 en Nederland 3 blijft achter bij de verwachting en heeft extra aandacht. Een aanpassing van de werkwijze moet hier in 2009 verandering in brengen.

3.3.1.3 Diversiteit

De meeste NCRV-programma's houden in toenemende mate rekening met de multiculturele samenstelling van de Nederlandse bevolking. Dit komt tot uiting in de samenstelling van de cast van dramaserie (*SpangaS*, *Keyzer & De Boer Advocaten*), in de keuze van gasten (*Schrijvers op de veranda*, *Hello Goodbye*, *De 100: Singles*, *Praatjesmakers*, *Het 3e Testament*, *Achter de voordeur*, *Hart en Ziel*) in onderwerpkeuze (*Netwerk*, *Dokument*, *Rondom 10*) en in het presentatorenbeleid (*Raymi Sambo* en *Ramon Beuk*).

De *NL-Test* waarin de kennis wordt getest van allochtone en autochtone Nederlanders over elkaars tradities, culturen en vooroordelen, probeert culturen dichter bij elkaar te brengen.

Yko van der Goot interviewt theoloog en tekstschrijver Sytze de Vries in *Schepper & Co.*

Caroline Tensen zoekt 50.000 *Babyboom* fans!

3.3.2 Radio

De NCRV levert als hoofdbespeler van Radio 1 een belangrijke bijdrage aan het profiel van deze zender. *Lunch!*, *Stand.nl*, *Stand.café*, en *Casa Luna* zijn toegankelijke, laagdrempelige en kwalitatief hoogwaardige programma's, waarin de agenda en de belangstellingssfeer van de burger richtinggevend zijn voor de onderwerpkeuze. Interactiviteit, luisteraarparticipatie en een verbinding met internet staan centraal. De programma's initiëren, volgen en voeden het maatschappelijk debat. Het behalen van een hoog luistertijdaandeel is een belangrijk uitgangspunt.

De bijdrage aan Radio 2 bestaat uit licht informatieve programma's die in de top staan als het gaat om luistercijfers (*Cappuccino* en *Knooppunt Kranenburg*), een serviceprogramma (*Plaza*) en een kleinkunstprogramma (*Volgspot*). In de informatieve onderdelen worden de grote thema's uit de actualiteit op een toegankelijke, bij het profiel van deze zender passende wijze, behandeld. *Volgspot* geeft invulling aan de ambitie van Radio 2 om in het weekend veel aandacht te besteden aan cabaret, kleinkunst en het luisterlied.

Vanwege de beperkte zendtijd op 3FM en Radio 4 is de bijdrage van de NCRV aan deze zenders in kwantitatief opzicht beperkt. *Bring It On!* biedt (in crossmediale combinatie met de talentsites *VideoTalent*, *OngekendTalent* en *DichtTalent*) een podium aan nieuwe Nederlandse artiesten en hun muziek. Daarnaast speelt het programma, door veel aandacht te besteden aan onderwijsgerelateerde thema's, in op de wens van 3FM om niet alleen muzikaal, maar ook maatschappelijk relevant te zijn. Het budget dat voor *Amoroso* (Radio 4) beschikbaar wordt gesteld biedt geen ruimte voor redactionele werkzaamheden die een meerwaarde kunnen opleveren, waardoor er slechts sprake is van het 'draaien' van muziek die past in het profiel.

Het zondagaanbod van de NCRV op Radio 5 is herkenbaar protestants-christelijk en draagt zo bij aan het pluriforme profiel van de zender. Er is sprake van een goed evenwicht tussen levensbeschouwelijk en seculier respectievelijk tussen de bijdrage aan Radio 5 in het weekend en op werkdagen.

3.3.3 Internet en themakanalen

De NCRV realiseert een aantal grootschalige nieuwe internetsites, waaronder *SpangaS*, *Babyboom* en *Netwerk*. Ook *Stand.nl*, *Uitzendinggemist* en de talentsites blijven veel bezoek genereren.

Geloven ontwikkelt zich van een protestants-christelijk themakanaal naar een breed multireligieus samenwerkingsproject. *Geloven* draagt in belangrijke mate bij aan de pluriformiteit van het palet themakanalen van het publieke bestel. Twee nieuwe initiatieven die bijdragen aan de ambities van het publieke bestel op het gebied van user created content zijn *Mambapoint.tv* en *Nederland P.*

3.3.4 Crossmediale en multimediale programma's en projecten

De trend in omroepland is onmiskenbaar crossmediaal. Een beweging van programma's specifiek bestemd en geschikt voor één platform naar concepten die over meerdere platforms worden 'uitgespeeld', waarbij de platforms naar elkaar verwijzen en elkaar onderling versterken.

Het Beste Buurtplan is het organisatiebrede, crossmediale project van 2008. Vereniging, Gids, Radio, Televisie en NCRV-i werken samen bij het initiëren, bevorderen en onder de aandacht brengen van initiatieven die het samen leven in de buurt ten goede komen. *Het Beste Buurtplan* is een verbreding van *Durf te geloven in je wijk* (2007). Beide projecten getuigen van een NCRV die maatschappelijk betrokken is en met beide benen in de samenleving staat.

Netwerk, *SpangaS*, *Willem Wever* en *Het 3e Testament* hebben een belangrijke internetcomponent waar voor de doelgroep veel te beleven valt of additionele

informatie kan worden gevonden. Bij *SpangaS* is een op scholieren gerichte productlijn geïntroduceerd. In 2009 zal de speelfilm *SpangaS, the movie* in première gaan. *Hart en Ziel* heeft een samenwerkingsverband met de Volkskrant. *Dokument* diept de thematiek van een aantal documentaires dat zich daar goed voor leent, voor een geïnteresseerd publiek verder uit in debatten op locatie.

Hiernaast zijn er multimediale projecten: programma's of sites die een titel met elkaar delen, maar verder betrekkelijk onafhankelijk van elkaar opereren, of programma's die een spin-off hebben in de vorm van een CD, DVD, boek of evenement.

3.3.5 Onafhankelijk programma-aanbod

De NCRV-programma's worden gemaakt zonder inhoudelijke bemoeienis van overheidsinstanties of commerciële partijen. Wel maakt de NCRV gebruik van overheidsfondsen en fondsen van ideële organisaties. Allianties met ideële organisaties worden gezien als normaal in het maatschappelijk middenveld en als ondersteuning van de legitimiteit van omroepen. Vanzelfsprekend gebeurt dit altijd met behoud van journalistieke onafhankelijkheid. De wijze van samenwerking valt binnen de grenzen van de Mediawet en de Code Goed Bestuur en Integriteit. Van buitenproducenten vraagt de NCRV standaard een dekingsplan waaruit de inkomsten en uitgaven blijken. Daarnaast voegt de NCRV ook een expliciete bepaling ter zake in de contracten toe. De omvang van de ideële sponsoring is transparant en wordt vermeld in de jaarrekening.

3.3.6 Samenwerking

Binnen de Publieke Omroep werkt de NCRV zoveel mogelijk samen met andere omroepen. Concrete voorbeelden hiervan zijn:

- Samenwerking op programmatisch gebied in verschillende combinaties met andere omroepen. Geen partij wordt daarbij op voorhand uitgesloten. Criterium is of de samenwerking dienstbaar is aan de missie van de NCRV en de NPO.
- Op televisie is dit het geval bij actualiteiten *Netwerk* (NCRV/EO); drama *Keyzer & De Boer Advocaten* (NCRV/KRO); levensbeschouwing: *Nationale bijbeltest* (NCRV/EO); amusement/quiz: *Sudokidz* (NCRV/AVRO) en de aankoop van buitenlandse films en series.
- Radio werkt samen in het kader van themaweken als 'De week van de jaren 60', de Top-2000 en *Serious Request*.
- Samenwerking op het themakanaal *Spirit 24* vindt plaats met EO, KRO, RKK, IKON, Joodse Omroep, NIO, NMO, OHM, BOS en ZvK.
- Afstemming van communicatie- en lobbyactiviteiten met als doel optimale ruimte te claimen binnen de Mediawet voor de afzonderlijke identiteiten van de omroepverenigingen.
- Een constructieve opstelling in de verschillende gremia van de Publieke Omroep.
- Samenwerking met KRO en AVRO in Stichting AKN.
- Samenwerking op het gebied van de exploitatie van programmabladen met KRO, AVRO en Sanoma in het verband van de BV Programmabladen.

3.4 Uitgaven

In 2008 is bij de NCRV een grote variëteit aan uitgaven bij programma's verschenen. Een selectie uit de titels:

Verschenen op CD

- Hello Goodbye deel 2 – De mooiste muziek uit de tv-serie
- Het fileluisterboek – 17 verhalen van bekende schrijvers over files en auto's, voorgelezen door Beatrice van der Poel en Jeroen Willems

“Er wordt precies voldoende afstand bewaard. Indringende en bovenal menselijke conversaties zijn het gevolg.

Columnist Rob Hoogland over *Hello Goodbye*.
Telegraaf, oktober 2008

- Vurige Tongen

Verschenen op DVD

- De Gouden lieddag – eerbetoon aan Huub Oosterhuis
- Het Wassende water
- De Zomer van '45
- Keyzer & De Boer Advocaten – seizoen 2
- Keyzer & De Boer Advocaten – seizoen 3
- Goed bewaard – Religieus erfgoed
- De IJzeren Heinen – Twee Friese broers uit Man bijt hond
- Diverse aankoopseries: Cranford, James Herriot, Sense & Sensibility

Verschenen in boekvorm

- Man bijt hond – Nederland op z'n breedst
- SpangaS Barry
- SpangaS Avalanche
- SpangaS magazine 3, 4
- De Groene Hemel, boek+dvd

3.5 Ondernemingsraad

Zaken die in 2008 aan de orde komen in de overlegvergaderingen van de Ondernemingsraad en de Algemeen Directeur zijn onder meer:

- Begroting, managementrapportages, Jaarverslag, Sociaal Jaarverslag en Jaarrekening
- Invoering RvT-model
- Integratie tv-afdelingen
- Jaarurenregistratiesysteem
- Spaarloonregeling
- Ideeënfabriek
- Digitalisering
- Medewerkerstevredenheidsonderzoek
- Nieuw beoordelingssysteem KOMPAS
- Opleidingsplan
- Indeling kern-/flexfunctie

**4 Financieel
Jaarverslag**
over 2008

Presentator Jochem van Gelder

Financieel Jaarverslag over 2008

Bijgaand treft u het Financieel Jaarverslag aan over het boekjaar 2008. Deze is ontleend aan de Jaarrekening 2008.

Inclusief de verwerking van de overgedragen programmareserve wordt het boekjaar afgesloten met een exploitatieresultaat van € 6 miljoen negatief. Dit wordt ondermeer veroorzaakt door de kosten van de ledenwerfcampagne in 2008 ad € 3 miljoen en door een ongerealiseerd koersverlies op de beleggingsportefeuille ad € 3,3 miljoen. Omwille van de maximale beschikbaarheid van gelden ten behoeve van de programmering heeft de NCRV er bewust voor gekozen deze bedragen niet ten laste van de Reserve voor Programmadoeleinden te brengen maar ten laste van de Algemene Reserve.

Conform instructie van de NPO mag de Reserve voor Programmadoeleinden maximaal € 2,3 miljoen bedragen. Het bovenmatige deel (na resultaatbestemming) is als negatieve bate ad € 2,5 miljoen opgenomen in de exploitatierekening 2008 van de NCRV en is tevens als schuld aan NPO verantwoord onder de kortlopende schulden. De totale rekening-courantverhouding met NPO komt hiermee op € 3,7 miljoen. Het bedrag zal vanaf 2009 worden ingezet voor programmadoeleinden.

In 2010 zal een nieuwe concessie worden verstrekt aan de omroepverenigingen. Hiertoe vindt per 1 april 2009 een nieuwe ledentelling plaats. De verwachting is dat het aantal omroepen zal toenemen. In dezelfde periode zal naar verwachting ook de nieuwe Erkenningswet van kracht worden.

Omdat het totaal aan beschikbare gelden en aan beschikbare zendtijd niet toeneemt, maar eerder onder druk zal komen staan door mogelijke extra bezuinigingen naar aanleiding van een kabinetsbesluit inzake de aanpak van de recessie, lijkt een daling van de inkomsten voor de NCRV onvermijdelijk.

Het streven van de NCRV is om een zo groot mogelijk scala aan programma's aan te bieden op alle beschikbare zenders en netten. Voortdurende innovatie en programmaontwikkeling blijven dan ook een belangrijk speerpunt van beleid in 2009. In 2009 zullen verder extra activiteiten worden ontplooid om de NCRV duidelijker te positioneren en het grote aantal nieuwe leden voor langere tijd te binden.

De Directie is verantwoordelijk voor het opzetten en in stand houden van systemen voor interne controle en risicobeheersing. Uit analyse en beoordeling in 2008 van het risicobeheersingssysteem is ons niet gebleken dat

- wij onvoldoende inzicht hebben in de mate waarin wij onze doelstellingen bereiken,
- wij ons niet houden aan geldende wet- en regelgeving,
- de financiële verslaglegging onjuistheden van materieel belang bevat.

Per 1 januari 2006 werkt de Publieke Omroep met een eigen gedragscode: Richtlijnen ter bevordering van Goed Bestuur en Integriteit bij de Publieke omroepinstellingen. Directie en Raad van Toezicht van de NCRV onderschrijven in hoofdlijnen de hierin opgenomen bepalingen. De naleving van deze richtlijnen is voor zover van toepassing in de jaarrekening 2008 geïncorporeerd.

Hilversum, 6 april 2009

H.M.I. Abbenhuis
Bestuurder / Algemeen Directeur

Drs. G.L. Born
Voorzitter Raad van Toezicht

Accountantsverklaring

Wij hebben de in dit verslag op de pagina's 31 tot en met 45 opgenomen financiële verantwoording van de Nederlandse Christelijke Radio Vereniging, waarin begrepen de financiële verantwoording van de Vereniging en het Omroepbedrijf, te Hilversum over 2008 gecontroleerd. Deze financiële verantwoording is ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening 2008 van de Nederlandse Christelijke Radio Vereniging. Bij die jaarrekening hebben wij op 6 april 2009 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt. Deze financiële verantwoording is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het Bestuur van de Nederlandse Christelijke Radio Vereniging. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de financiële verantwoording te verstrekken.

Wij zijn van oordeel dat deze financiële verantwoording op alle van materieel belang zijnde aspecten in overeenstemming is met de jaarrekening waaraan deze is ontleend. Voor een beter inzicht in de financiële positie en in de resultaten van de Vereniging alsmede in de reikwijdte van onze controle dient de financiële verantwoording te worden gelezen in samenhang met de volledige jaarrekening, waaraan deze is ontleend, alsmede met de door ons daarbij verstrekte accountantsverklaring.

Amsterdam, 6 april 2009
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

P. Jongerius RA

BALANS PER 31 DECEMBER 2008

(bedragen x € 1.000)

Activa	31 december 2008	31 december 2007
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	17.095	16.008
Inventaris en inrichting	953	723
	18.048	16.731
Financiële vaste activa		
Deelnemingen	6	5
Effecten	30.414	32.947
Overige financiële vaste activa	53	165
	30.473	33.117
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werk	9.365	6.769
Gereed product	783	608
	10.148	7.377
Vorderingen		
Handelsdebiteuren	1.010	834
Bijdragen derden	368	394
Belastingen en sociale verzekeringen	419	191
Overige vorderingen	1.440	3.175
Overlopende activa	197	79
	3.434	4.673
Liquide middelen	2.072	9.107
Totaal	64.175	71.005

BALANS PER 31 DECEMBER 2008

(bedragen x € 1.000)

Passiva	31 december 2008	31 december 2007
Eigen vermogen		
Algemene reserve	28.590	34.891
Reserve voor programmadoeleinden	2.321	2.049
	30.911	36.940
Voorzieningen		
Reorganisatiekosten	171	318
Onderhoud gebouwen	489	408
Diverse bedrijfsrisico's	298	1.414
Jubilea	136	138
Overgangsregeling pensioenen	759	1.089
	1.853	3.367
Langlopende schulden		
Schulden aan kredietinstellingen	5.570	5.911
Overige langlopende schulden	-	110
	5.570	6.021
Kortlopende schulden		
Schulden aan leveranciers	4.747	5.049
Belastingen en sociale verzekeringen	1.009	900
Schulden inzake pensioenen	259	113
Overige schulden	7.628	5.086
Overlopende passiva	12.198	13.529
	25.841	24.677
Totaal	64.175	71.005

EXPLOITATIEREKENING

(bedragen x € 1.000)

	Jaarrekening 2008	Jaarrekening 2007
Opbrengsten		
Radio en Televisie	40.674	40.171
Bij: inzet programmareserve voorgaand jaar	3.770	-
Af: overgedragen programmareserve NPO	-2.541	-2.951
Neventaken	2.783	2.618
Totaal Hoofd- en Neventaken	44.686	39.838
Opbrengst programmabladen	11.511	11.960
Opbrengst overige nevenactiviteiten	2.620	2.405
Opbrengst verenigingsactiviteiten	1.910	1.967
Overige bedrijfsopbrengsten	522	450
	61.249	56.620
Lasten		
Lonen en salarissen	-16.411	-15.010
Sociale lasten	-4.875	-4.160
Afschrijvingen	-596	-435
Directe productiekosten	-38.472	-34.272
Overige bedrijfslasten	-4.191	-4.365
	-64.545	-58.242
Bedrijfsresultaat	-3.296	-1.622
Financieel resultaat		
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	852	2.134
Rentelasten en soortgelijke kosten	-3.585	-434
	-2.733	1.700
Exploitatiesaldo	-6.029	78

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2008

bedragen x € 1.000)

Algemeen

Statutenwijziging

Op 30 december 2008 is een algehele wijziging van de statuten doorgevoerd. In haar vergadering van 12 november 2008 heeft de Verenigingsraad van de NCRV ingestemd met het omvormen van de bestuursstructuur van de NCRV naar een Raad van Toezicht model. Dit besluit is verwerkt in de gewijzigde statuten. Alle leden van het voormalige Bestuur van de NCRV zijn toegetreden tot deze Raad van Toezicht. Een volledige tekst van de gewijzigde statuten is op aanvraag beschikbaar bij de NCRV.

Consolidatie

In de Jaarrekening 2008 van de NCRV wordt het aandeel in de voor gezamenlijke rekening en risico gehouden activiteiten binnen de BV Programmabladen en de Stichting AKN meegeconsolideerd. Door de BV Programmabladen en de Stichting AKN worden de balansen gesplitst en toegerekend aan de exploitatie van de omroepen. Deze toegerekende balans wordt geconsolideerd. Daarnaast wordt het aandeel in de resultaten van de BV Programmabladen (25%) en Stichting AKN (33,3%) in de consolidatie betrokken.

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld rekening houdend met de voorschriften opgenomen in het Handboek Financiële Verantwoording publieke omroep van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen zoals vastgesteld in juli 2008. De jaarrekening is in euro's. In 2007 is het negatief exploitatieresultaat uit Reizen ad € 99.000 ten onrechte ten laste van het resultaat uit nevenactiviteiten gebracht in plaats van ten laste van het verenigingsresultaat. Dit is gecorrigeerd in deze jaarrekening.

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld. De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

De waarderingsgrondslagen zijn uiteengezet in de toelichting op de afzonderlijke balanshoofden; indien niet anders vermeld, vinden waarderingsgrondslagen plaats tegen nominale waarde. De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Materiële vaste activa

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Inventaris en inrichting	Totaal
Stand per 1 januari '08			
Aanschaffingswaarde	18.404	4.590	22.994
Cumulatieve afschrijvingen	-2.396	-3.867	-6.263
Boekwaarde	16.008	723	16.731
Mutaties			
Investerings	1.364	609	1.955
Aanschafwaarde desinvesteringen	-	-661	-661
Afschrijvingen desinvesteringen	-	659	659
Afschrijvingen	-259	-377	-636
Saldo	1.087	230	1.317
Stand per 31 december '08			
Aanschaffingswaarde	19.750	4.538	24.288
Cumulatieve afschrijvingen	-2.655	-3.585	-6.240
Boekwaarde	17.095	953	18.048
Afschrijvingspercentage	0 - 2,5%	20%-25% -33%	

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde verminderd met de in het maatschappelijk verkeer gebruikelijke lineaire afschrijving met uitzondering van het onroerend goed. Investerings die uitgaan boven een bedrag van € 2.500 per benoembare actiefpost worden geactiveerd.

De NCRV is per 1 juli 2000 gehuisvest in het AKN-gebouw. Deze gezamenlijke huisvesting van AVRO, KRO en NCRV is geactiveerd op basis van de oorspronkelijke goedgekeurde gebudgetteerde kosten, verhoogd met een correctie op de bouwkosten welke op 16 maart 2009 is overeengekomen met de aannemer. De totale investering inclusief kosten van inrichting en niet verrekenbare BTW bedraagt circa € 61 miljoen. Het aandeel van de NCRV bedraagt circa € 20 miljoen (33%). Tot 1 januari 2003 is afgeschreven op lineaire basis, sindsdien wordt op annuïtaire basis afgeschreven. De correctie op de bouwkosten in 2009 wordt afgeschreven over de resterende economische levensduur. Er vindt geen inhaalafschrijving plaats.

Tevens is het pand Steijnlaan 3 opgenomen onder de bedrijfsgebouwen en -terreinen. Het pand is voor 50% in eigendom van de NCRV en 50% in eigendom van de AVRO. De waardering geschiedt tegen aanschaffingswaarde verminderd met afschrijvingen op annuïtaire grondslag.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

	belang	2008	2007
AKN CV	25%	1	-
BV Quattro Voci	25%	5	5
		6	5

Effecten

	2008	2007
Vastrentende waarden	18.978	21.428
Aandelen	11.272	11.369
Liquide middelen	164	150
	30.414	32.947

Conform de waarderingsgrondslagen wordt ultimo boekjaar de portefeuille als geheel gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde. Ultimo 2008 vindt waardering op basis van deze grondslag plaats tegen lagere marktwaarde. Ultimo 2007 werd de portefeuille gewaardeerd op historische kostprijs. De marktwaarde bedroeg toen € 34,9 miljoen.

Overige financiële vaste activa

	2008	2007
Vordering AVRO-Sanoma NV	-	110
Overige leningen	53	55
	53	165

Vorraden

De waardering van onderhanden werk en gereed produkt met betrekking tot televisieproducties geschiedt op grond van de directe kosten. Onder directe kosten zijn opgenomen de personele kosten, de facilitaire kosten en de overige programma-kosten. De van derden ontvangen bijdragen worden in mindering gebracht op de waardering. In de waardering zijn, in afwijking van het Handboek, niet begrepen de direct niet direct toerekenbare kosten, omdat de financiering van deze kosten in 2009 middels een lumpsumvergoeding plaatsvindt en het opnemen van de direct niet direct toerekenbare kosten in de waardering van de voorraad, zou leiden tot een onjuiste matching van kosten en opbrengsten. Herhalingen van uitzendingen worden door de NCRV niet gewaardeerd.

Vorderingen

Hieronder zijn opgenomen debiteuren, te vorderen bijdragen derden, overige vorderingen etcetera. Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening. De vorderingen hebben een looptijd van minder dan 1 jaar.

Liquide middelen

De liquide middelen staan per balansdatum volledig ter vrije beschikking van de NCRV.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is als volgt te specificeren:

	Algemene Reserve	Reserve voor programmadoeleinden	Totaal
Saldo per 1 januari '08	34.891	2.049	36.940
Exploitatieresultaat	-6.301	272	-6.029
Saldo per 31 december '08	28.590	2.321	30.911

De volgende resultaten worden onttrokken aan de algemene reserve:

	2008
Kosten ledenwerfcampagne	-3.007
Ongerealiseerd koersverlies effecten	-3.294
Totaal	-6.301

De NCRV heeft in 2008 een intensieve ledenwerfcampagne gevoerd. De uitgaven hieraan in 2008 ad € 3 miljoen, voor zover dit geen reguliere ledenwerving betroffen, worden onttrokken aan de algemene reserve.

Door de daling van de beurskoersen als gevolg van de internationale kredietcrisis is de marktwaarde van de effectenportefeuille gedaald onder de historische kostprijs. Het ongerealiseerd koersverlies ad € 3,3 miljoen dient volgens het Handboek Financiële Verantwoording publieke omroep als gerealiseerd koersverlies te worden verwerkt. Omwille van het maximaal beschikbaar houden van gelden ten behoeve van de programmering heeft de NCRV er bewust voor gekozen deze niet zoals voorgeschreven, ten laste van de Reserve voor Programmadoeleinden te brengen, maar ten laste van de algemene reserve.

Uit het resultaat over het boekjaar 2008 wordt een bedrag ad € 272.000 gedoteerd aan de Reserve voor Programmadoeleinden. Na dotatie van het exploitatieresultaat bedraagt de Reserve voor Programmadoeleinden ultimo boekjaar het maximaal toegestane bedrag van € 2.321.000 volgens de bepalingen in de Nadere Regeling Programmareserves d.d. 28 juli 2005.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn als volgt te specificeren:

	1 januari 2008	Donatie/vrijval	Onttrekking	31 december 2008
Reorganisatiekosten	318	2	-149	171
Onderhoud gebouwen	408	308	-227	489
Diverse bedrijfsrisico's	1.414	-453	-663	298
Jubilea	138	28	-30	136
Overgangsregeling pensioenen	1.089	105	-435	759
	3.367	-10	-1.504	1.853

De Voorziening Reorganisatiekosten betreft de toekomstige kosten van ontslag en outplacementprocedures als gevolg van reorganisaties bij de NCRV en de Stichting AKN.

De Voorziening Onderhoud Gebouwen is gevormd op basis van het meerjaren onderhoudsplan van de Stichting AKN.

In de Voorziening Diverse Bedrijfsrisico's was € 1 miljoen begrepen voor afwikkeling van juridische procedures in verband met de nieuwbouw van de huisvesting aan de 's-Gravelandseweg. In 2009 is een vaststellingsovereenkomst gesloten. De hieruit voortvloeiende rentelasten zijn onttrokken aan de voorziening. Het restant valt vrij ten gunste van het exploitatieresultaat.

De voorziening Overgangsregeling Pensioenen betreft een regeling voor iedereen van 55 jaar en ouder die deelneemt aan de overgangsregeling, afgesproken met het bedrijfstakpensioenfonds PNO. Tevens zijn hierin begrepen de verplichtingen van de compensatieregeling die het verlies van artikel 44 rechten beperkt voor medewerkers die al voor 1997 deelnamen aan de pensioenregeling, maar na 1 januari 1950 geboren zijn. De verplichting is berekend, rekening houdend met blijfkansen, sterftetabellen en voor zover toe te rekenen aan verstreken dienstjaren.

Langlopende schulden

Schulden aan kredietinstellingen

	2008	2007
ING Bank NV leningen o/g	5.570	5.911
	5.570	5.911

Dit betreft een drietal leningen bij de ING Bank NV:

- Restant hoofdsom € 2,6 miljoen, rentevaste periode tot 1 oktober 2011, 4,61%
- Restant hoofdsom € 2,4 miljoen, rentevaste periode tot 1 september 2009, 5,56%
- Restant hoofdsom € 0,6 miljoen, rentevaste periode tot 1 september 2009, 4,43%

De multipurpose faciliteit voor opname van rekening-courantkrediet en voor opname van kasgeldleningen bedraagt € 3,5 miljoen. Ultimo 2008 zijn geen kasgeldleningen opgenomen. Als zekerheid voor de leningen en de voor de multipurpose-faciliteit zijn zowel de effectendepots bij ING Investment Management en bij Robeco Asset Management, als de creditgelden bezwaard met een eerste pandrecht.

Kortlopende schulden

De overige schulden hebben voornamelijk betrekking op nog te betalen kosten inzake reeds uitgezonden omroepproducties, afrekening van bladexploitatie en overige te betalen kosten.

De rekening-courant NPO betreft het overgedragen deel van de Reserve Programma-doeleinden aan NPO. In de Nadere Regeling Programmareserves d.d. 28 juli 2005 heeft de Raad van Bestuur Publieke Omroep bepaald dat de programmareserves van de omroepen boven € 2,3 miljoen moeten worden overgedragen aan NPO. In 2008 is hieruit een bedrag ad € 3,8 miljoen aangewend voor radio- en televisieprogramma's van de NCRV. In het exploitatieresultaat is begrepen een niet begrote overdracht van € 2,5 miljoen aan de Raad van Bestuur NPO conform deze regeling. Dit bedrag is toegevoegd aan de rekening-courant NPO.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Zekerheidshypotheek

Op 3 januari 2006 is door de gezamenlijke eigenaren een zekerheidshypotheek verleend tot een bedrag van € 16 miljoen ten gunste van de aannemer. In 2009 is een vaststellingsovereenkomst afgesloten op grond waarvan de zekerheidshypotheek zal worden vrijgegeven.

Leaseverplichtingen

Dit betreffen de jaarlijkse verplichtingen inzake leasecontracten van vervoermiddelen. De jaarlijkse betalingsverplichting bedraagt per ultimo boekjaar € 80.000 (2007: € 64.000).

Bruikleen orgels

Door de NCRV zijn twee orgels in bruikleen gegeven. Het betreft het Sweelinck-orgel dat in bruikleen is gegeven aan de Hervormde Gemeente in Utrecht. Het orgel is te bezichtigen in de Nicolaikerkerk aldaar. Daarnaast is een kabinetorgel in bruikleen gegeven aan de Stichting Huisorgelcollectie Pieterskerk Utrecht.

Toelichting op de exploitatierekening over 2008

(bedragen x € 1.000)

Algemeen

De exploitatierekening is opgenomen volgens een categorale indeling. Ten behoeve van het inzicht wordt hieronder het resultaat per activiteit toegelicht. In de exploitatierekening zijn de kosten van de BV Programmabladen en de Stichting AKN proportioneel verwerkt naar het aandeel in de kosten.

Samenstelling exploitatieresultaat	2008	2007
Bedrijfsopbrengsten omroepbedrijf	43.457	42.871
Inzet programmareserve voorgaand jaar	3.770	-
Overgedragen programmareserve NPO	-2.541	-2.951
Bedrijfslasten omroepbedrijf	-48.525	-44.863
	-3.839	-4.943
Bedrijfsopbrengsten programmabladen	11.511	11.960
Bedrijfslasten programmabladen	-8.458	-8.221
Financiële baten en lasten	308	72
	3.361	3.811
Bedrijfsopbrengsten vermogen	1.139	1.139
Bedrijfslasten vermogen	-19	-417
Financiële baten en lasten	-3.041	1.628
	-1.921	2.350
Bedrijfsopbrengsten nevenactiviteiten	1.481	1.185
Bedrijfslasten nevenactiviteiten	-1.455	-1.439
	26	-254
Bedrijfsopbrengsten Vereniging	1.911	1.967
Bedrijfslasten Vereniging	-5.567	-2.853
	-3.656	-886
Exploitatieresultaat	-6.029	78

Resultaat omroepbedrijf

In de opbrengsten Radio, Televisie en Nieuwe Media zijn de van Publieke Omroep ontvangen omroepmiddelen begrepen inclusief de ontvangen bijdragen voor programmaversterking. Hierin zijn ook de ontvangen bijdragen en subsidies voor specifieke programma's opgenomen die in het verslagjaar zijn uitgezonden. In de Nadere Regeling Programmareserves d.d. 28 juli 2005 heeft de Raad van Bestuur NPO bepaald dat de programmareserves van de omroepen boven € 2,3 miljoen moeten worden overgedragen aan NPO. Het bedrag ad € 2,5 miljoen is als negatieve bate verwerkt in de exploitatierekening en als schuld in rekening-courant aan NPO op de balans. In de lasten zijn begrepen de directe productiekosten van omroepproducties die gedurende het verslagjaar zijn uitgezonden, huisvestingskosten, een aandeel in de lasten van ondersteunende afdelingen en een aandeel in de algemene beheerskosten Stichting AKN gebaseerd op vastgestelde verdeelsleutels.

Resultaat programmabladen

In het resultaat programmabladen is begrepen het exploitatiesaldo van de NCRV-gids en van Vier!, alsmede het aandeel in het totale resultaat van de gemeenschappelijke uitgeefkern AKN. In de opbrengsten van het programmablاد zijn begrepen de abonnementsopbrengst voorzover die op het verslagjaar betrekking heeft, de gerealiseerde opbrengst losse verkoop en de advertentie-opbrengsten voorzover deze betrekking hebben op in het verslagjaar uitgebrachte bladen. De lidmaatschapsbijdragen, begrepen in de abonnementsgelden, zijn voor een bedrag van € 1,4 miljoen overgeheveld naar het verenigingsresultaat conform de regelgeving. In de exploitatiekosten programmablاد zijn naast de directe kosten, zoals druk-, redactie- en distributiekosten, tevens algemene kosten begrepen zoals personele-, algemene- en overige kosten.

Resultaat uit vermogen

De opbrengsten uit vermogen bestaan uit verhuur van onroerend goed onder aftrek van afschrijvingskosten en het saldo van de financiële baten en lasten waaronder de opbrengsten uit vermogensbeheer.

Specificatie financiële baten en lasten	2008	2007
Financiële baten		
Gerealiseerd resultaat op effecten	760	1.713
Rente rekening courant	89	153
Resultaat deelnemingen	1	266
Hypotheekrente	2	2
	852	2.134
Financiële lasten		
Rente leningen nieuwbouw	-289	-306
Ongerealiseerde koersdaling op effecten	-3.294	-
Rente rekening-courant BV Programmabladen	-308	-72
Overige rentelasten en kosten vermogensbeheer	-2	-128
	-3.893	-506
Totaal	-3.041	1.628

Resultaat uit nevenactiviteiten

Het resultaat uit nevenactiviteiten betreft de verkoop van programmeerbare producten, opbrengsten uit *MediaTrain*, en opbrengsten uit uitzendrechten. De lasten bestaan uit een aandeel in de kosten van ondersteunende afdelingen en de productiekosten van de nevenactiviteiten.

Vereniging

De opbrengsten Vereniging bestaan uit de contributie van leden. De verenigingslasten bestaan uit de kosten voor het verenigingsapparaat, alsmede een aandeel in de kosten van ondersteunende afdelingen.

Personeelsomvang

In 2008 waren, op basis van fulltime equivalents, gemiddeld 249,8 werknemers in dienst van de NCRV (2007: 237,0). Dit is exclusief werknemers in dienst van de Stichting AKN en de BV Programmabladen. In de exploitatierekening zijn ook opgenomen de door Stichting AKN en door BV Programmabladen doorberekende personele lasten. Het aan deze doorberekende activiteiten toe te rekenen aantal medewerkers bedraagt gemiddeld in 2008 47 FTE (vorig jaar 44,9 FTE) voor Stichting AKN en 27,8 FTE (vorig jaar 25,8 FTE) voor BV Programmabladen.

Bezoldiging Directie en Raad van Toezicht

De samenstelling van de Statutaire Directie en van de Raad van Toezicht is als volgt:

Naam	Functie	Bezoldiging
Directie		
dhr. H.M.I. Abbenhuis	Bestuurder/ Algemeen directeur	Salariëring
Raad van Toezicht		
dhr. G.L. Born	Voorzitter Raad van Toezicht	Salariëring
mevr. K.G. Ferrier	Vice-voorzitter Raad van Toezicht	Vacatiegeld
dhr. T. Loonstra	Lid Raad van Toezicht belast met controlling	Vacatiegeld
dhr. J.J. Aterna	Lid Raad van Toezicht	Vacatiegeld
dhr. L. Coppoolse	Lid Raad van Toezicht	Vacatiegeld
mevr. M. Luijter	Lid Raad van Toezicht	Vacatiegeld
dhr. R.W.J. Soeters	Lid Raad van Toezicht	Vacatiegeld
mevr. H. van Zenderen	Lid Raad van Toezicht	Vacatiegeld

Het totale bedrag aan vacatiegelden bedraagt in 2008 € 42.160 (2007: € 41.330). Daarnaast zijn onderstaande bedragen als bezoldiging van de Directie en Raad van Toezicht betaald:

Salariskosten	FTE 2008	Bezoldiging 2008*	FTE 2007	Bezoldiging 2007*
dhr. H.M.I. Abbenhuis	1,00	236	1,00	231
dhr. G.L. Born	0,67	99	0,67	97

* de bezoldiging betreft het belastbare loon x € 1.000

Jubileumuitkering	2008	2007
de heer H.M.I. Abbenhuis	4	0

Pensioenpremies (werkgevers- en werknemersdeel)	2008	2007
de heer H.M.I. Abbenhuis	54	53

Wet Openbaarmaking uit Publieke Middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT)

Op grond van de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT) dient inzicht te worden gegeven in functies waarbij de verstrekte bezoldigingen uitstijgen boven het gemiddelde belastbare jaarinkomen van een minister, welke voor 2008 is vastgesteld op € 181.000. Het belastbare jaarinkomen bestaat uit belastbaar loon vermeerderd met de bijdragen in de pensioenvoorziening (werkgevers- en werknemersdeel). Naast de Statutair Directeur ontvangen de volgende functionarissen een inkomen dat boven het gestelde criterium in de WOPT ligt.

Functie naam	2008	2007
Programmaker 1	250	-
Programmaker 2	-	187
Programmaker 3	-	276
Programmaker 4	-	241
Programmaker 5	-	179
	250	883

OVERIGE GEGEVENS

Gebeurtenissen na balansdatum

Op 16 maart 2009 is een vaststellingsovereenkomst getroffen met de aannemer inzake de nieuwbouw. Middels deze overeenkomst heeft een correctie plaatsgevonden op de oorspronkelijke bouwkosten. Deze kosten zijn geactiveerd. Voorts is overeengekomen dat partijen over en weer afstand doen van alle vorderingen uit hoofde van vermeende claims en vindt vrijgave plaats van de door de gezamenlijke eigenaren verleende zekerheidshypotheek.

Bestemming van het resultaat

Het exploitatieresultaat is als volgt verwerkt:

	2008
Ottrekking aan Algemene Reserve	-6.301
Donatie aan Reserve voor Programmadoeleinden	272
	-6.029

Presentator Joris Linssen

5 Bijlagen

Leden van de Verenigingsraad brengen hun stem uit.

Bijlage 1 - Samenstelling Bestuurscolleges per 31-12-2008

Bestuur

J.J. Atema
 G.L. Born (voorzitter)
 L. Coppoolse
 mw. K.G. Ferrier (vice-voorzitter)
 T. Loonstra (penningmeester)
 mw. M. Luyer
 R.W.J. Soeters
 mw. H. van Zenderen

Bilthoven
 Dronten
 Middelburg
 Den Haag
 Boelenslaan
 Almere
 Amersfoort
 Utrecht

Directie en Managementteam

H.M.I. Abbenhuis, Algemeen Directeur
 J. Hilbers, manager Marketing & Communicatie
 mw. B. van Kolfschoten, manager Personele & Financiële Zaken
 G. van Beuzekom, manager Televisie
 G.W. Oonk, manager Radio en manager NCRV-i

Ondernemingsraad

M. Sleuwenhoek (voorzitter)
 mw. A. Bouwman
 mw. H. Burggraaf
 mw. A. Hurink
 mw. I. Oyevaar
 mw. Y. Pelgrum
 mw. H. Burggraaff
 M. Driebergen

In 2008 namen we afscheid van een aantal enthousiaste verenigingsraadsleden

Verenigingsraad / regionale commissies

GRONINGEN

J. Abbring
 W.P. Berghoef
 U. de Boer
 mw. F.H. van der Boom-Binkhorst (secretaris)
 mw. B. van Dongen-Svensgaard (voorzitter)
 mw. J.E.E. Khouw-Haarman
 H. Pol
 T. ter Veer
 J.C. Venhuis

Warffum
 Hoogezand
 Delfzijl
 Groningen
 Groningen
 Leek
 Zuidhorn
 Bellingwolde
 Groningen

FRIESLAND

A. van den Berg (voorzitter)
 mw. A. Bos-Joostema
 R. Brouwer
 J.W. Dijkmeijer
 H. Halma
 C. Osinga
 L.G. Stängel (secretaris)
 mw. S.M.I. Ypenga-Keulen

Akkrum
 Ternaard
 Veenwouden
 Leeuwarden
 Leeuwarden
 Dokkum
 Leeuwarden
 Beetgumermolen

DRENTHE

C. Breunese (voorzitter)
 R. Frensen (secretaris)
 J.H. Gisolf
 J.D. Looije
 mw. M.W. Volders
 H.M. de Vries

Hoogeveen
 Aalden
 Hoogeveen
 Westerbork
 Beilen
 Nijeveen

OVERIJSEL

J.G. van der Geize	Oldenzaal
A. Jansen	Nijverdal
J. Lammers (voorzitter)	Nijverdal
H. Slot	Zwolle
J.A. Visscher (secretaris)	Kampen
Jac. de Vries	Enschede
mw. M. Wassink-Stenekes	Wierden
mw. G. Wind-Maassen van den Brink	Wierden

FLEVOLAND

H.A. van den Brink (secretaris)	Dronten
C. Dekker (voorzitter)	Dronten
S.A. Haagsma	Dronten
W. Hijmissen	Lelystad
H. van 't Veer	Zeewolde
mw. P. van Wieren-Beerda	Emmeloord

GELDERLAND

J. van den Berg (voorzitter)	Nunspeet
R. van Dalen	Apeldoorn
mw. M.N. van den Heuvel-de Pater	Lunteren
mw. J.J.Tj. van den Hul-Omta	Acquoy
G. Karssenberg	Arnhem
mw. W. Kloosterhof-Boomsma (secretaris)	Bemmel
G.J. van Wijhe	Harderwijk

UTRECHT

mw. E.M. Bergman-van der Horst	Baarn
mw. F.B.Chr. Creemer	Utrecht
C. van Klinken (secretaris)	Woerden
G.J. Kuiper	Zeist
H. Tolsma	Driebergen-Rijsenburg
G. Veenhof	Veenendaal
J.H. Veld (voorzitter)	Bilthoven
mw. M. Verhaar-Dalmeijer	Utrecht

NOORD-HOLLAND

mw. H. Bakker	Heemstede
mw. J.H. Drost (secretaris)	Hilversum
I.J.J. van Gosliga (voorzitter)	Castricum
mw. A.R. Hamel-Grünbauer	Amsterdam
O.F.C. Magel	Alkmaar

ZUID-HOLLAND NOORD

mw. E.D.R. Bongers	Voorburg
mw. I.M.W. de Graaff	Alphen ad Rijn
A.W. Hokken	Gouda
H. Lenderink	Gouda
mw. W.J. de Nooij	Alphen ad Rijn
D. den Ouden (secretaris)	Wassenaar
D.R. de Ruijter (voorzitter)	Alphen ad Rijn
M.G. van Steden	Alphen ad Rijn
F.W. van Vliet	Leiderdorp
M.G. de Vries	Voorhout

ZUID-HOLLAND ZUID

mw. L.T. Anceaux-van der Sluijs
N. van Delft
P. van Duijvenbode
J.N. Haanstra (secretaris)
T.S. Halma (voorzitter)
J. van der Meer
P.J. Smits
E. Thedinga
W.A.D. Trumpie

Dordrecht
Papendrecht
Nieuwerkerk a/d IJssel
Barendrecht
Berkel en Rodenrijs
Bleiswijk
Zuidland
Heerjansdam
Dordrecht

ZEELAND

mw. T.M. van Beveren-Bin
S. Drost
mw. M.J. Geluk-Jansen
mw. C.J.J. de Mol-Marcusse (voorzitter)
F.G. Tollenaar
C.J. van der Voet (secretaris)

Middelburg
Kloetinge
Oud Vossemeer
Terneuzen
Sluiskil
Middelburg

NOORD-BRABANT

L. Brooijmans
C.D. Geschiere
G.P. Kruis
B. Schuur (secretaris)
W. Sennema
T.J.A. van Tilborg (voorzitter)

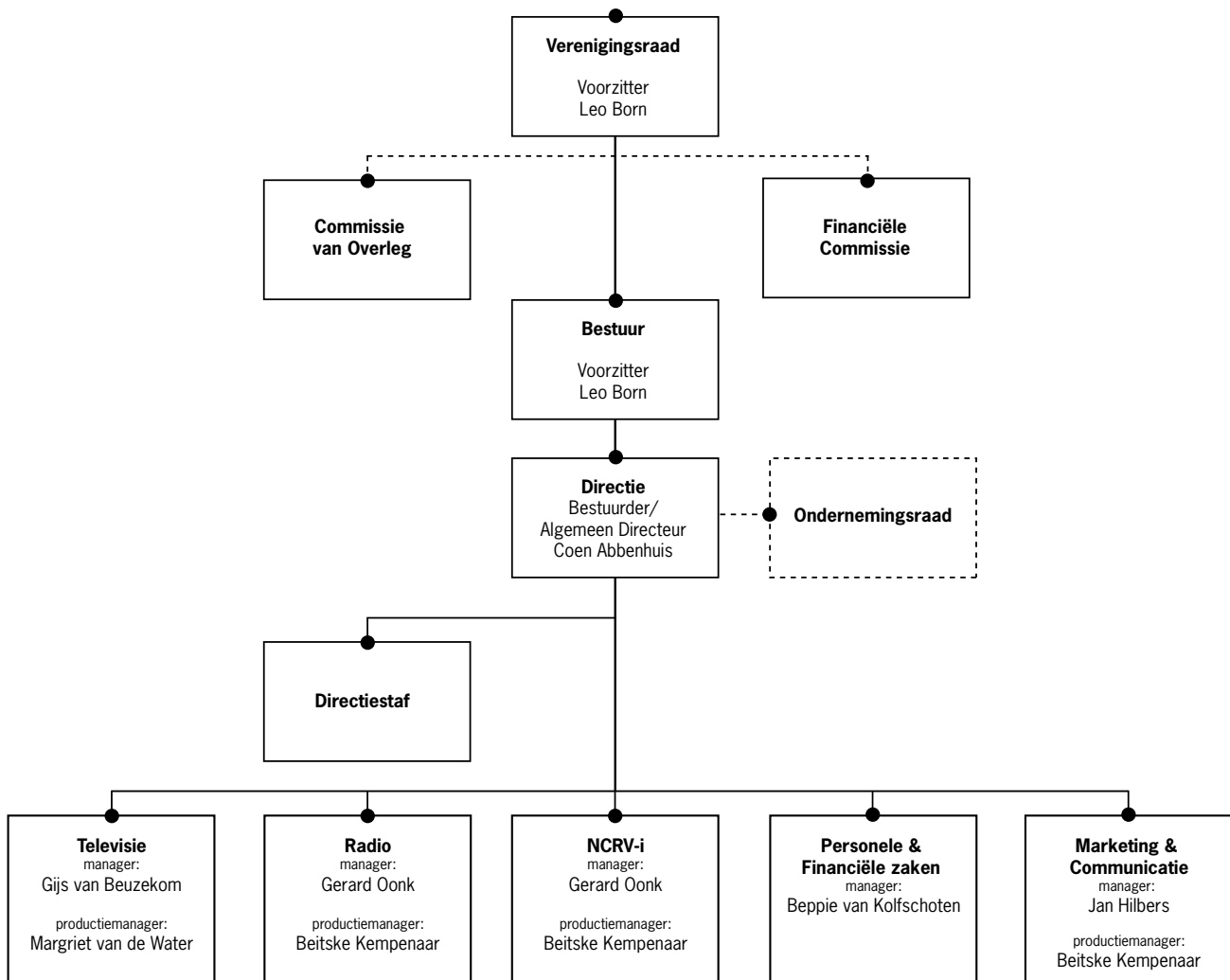
Roosendaal
Breda
Breda
Oosterhout
Vught
Andel

LIMBURG

P.M.J. Crombach
H.J. Dokter (voorzitter)
mw. H.H. de Haan-Verduyn
J.W. Westra
J. Wiederhold

Voerendaal
Stramproy
Maastricht
Geleen
Gulpen

Bijlage 2

Bijlage 3

De top 10 van de best bekeken NCRV programma's ziet er als volgt uit:

	Titel	Datum	Kdh%	Kdh absoluut	Kta%
1	Villa Felderhof	02-01	12.5	1877	26
2	Nationale Nieuwsquiz	28-12	11.3	1699	22
3	Hello Goodbye	01-01	10.9	1632	20
4	Joris' Showroom	23-12	9.7	1458	25
5	De Rijdende Rechter	21-10	9.4	1401	26
6	Praatjesmakers	16-07	8.2	1234	23
7	De Josti's pakken uit	05-12	7.6	1136	27
8	De 100: Het huwelijk	13-03	7.4	1111	18
9	Netwerk	04-02	7.1	1066	15
10	Babyboom - Het vervolg	10-07	6.3	951	16

Bijlage 4 - Luistercijfers Radio

Tabel 1: Gemiddelde luistercijfers per zender (7-24 uur) in 2008, met tussen haakjes de resultaten in 2007.

Zender	Ldh 10+	Ldh leden	Lta 10+ (%)	Lta leden (%)
Radio 1	1.3	2.7 (-0.2)	7.1 (-0.2)	14.4 (-1.4)
Radio 2	1.9 (-0.1)	2.3 (0.2)	10.5 (-0.6)	12.0 (0.5)
Radio 3FM	1.4	0.3 (-0.1)	7.6 (-0.1)	1.8 (-0.5)
Radio 4	0.4	1.2 (0.2)	1.9 (-0.1)	6.3 (1.1)
Radio 5	0.5 (0.2)	1.4 (0.3)	2.6 (0.7)	7.5 (1.5)
Radio 6*	0.0	0.0	0.2	0.1
Regionale radio	2.4 (-0.1)	4.8 (0.4)	13.2 (-0.7)	25.4 (1.4)
Sky radio	1.7	1.1 (-0.2)	9.2 (-0.6)	5.8 (-1.2)
Radio 538	2.0	0.9 (-0.1)	11.1	4.9 (-0.7)
Q-Music	1.3 (0.2)	0.4	7.1 (0.6)	2.2 (-0.1)
Totaal Radio 1-5	5.5 (0.1)	7.9 (0.4)	29.9 (-0.1)	42.1 (1.3)
Totaal publieke radio	7.9	12.7 (0.8)	43.1 (-1.0)	67.5 (2.6)
Totaal commerciële radio	9.3 (0.5)	5.5 (0.3)	50.7 (1.3)	29.9 (0.4)
Totaal alle radiozenders	18.4 (0.6)	19.0 (0.6)	100	100

* Radio 6 zendt pas vanaf september 2007 uit dus vergelijkingen zijn nog niet mogelijk. De zender is nog niet goed bekend bij de Nederlandse bevolking; slechts 2% kent deze zender als de zender van jazz, wereldmuziek en cultuur. Goed beluisterd op deze zender was in 2008 het North Sea Jazz weekend.

Tabel 2: Gemiddelde luistercijfers per zender van alle NCRV-programma's in 2008 vergeleken met de resultaten in 2007.

Radio	Programma	Uitzendtijdstip	Luisterdichtheid	Vershil 2007
1	Stand.nl	m-v 13.00-13.30	1.6%	-0.2
	Stand.café	m-v 18.30-19.00	1.1%	0.1
	Casa Luna	m-v 00.00-02.00	0.6%	-0.1
	MM-Magazine**	m-v 13.30-14.00	1.2%	-0.1
	Lunch!**	m-v 12.15-13.00	1.4%	
2	Cappuccino	za 09.00-12.00	3.4%	-0.1
	Knooppunt Kranenburg	m-v 17.00-19.00	1.8%	-0.1
	Plaza	za 06.00-09.00	1.1%	0
	Plaza	zo 06.00-09.00	0.7%	1.0
	Volgspot	zo 23.00-01.00	0.3%	0
3	Bring It On!	zo 18.00-20.00	0.5%	0.2
4	Amoroso	m-v 23.00-24.00	0.1%	0
5	Woord op zondag	zo 09.00-09.30	0.7%	0
	Te Deum laudamus	zo 09.30-10.00	0.4%	0.1
	Schepper & co	zo 15.00-17.00	0.1%	-0.1
	Plein 5	m-v 14.00-16.00	0.8%	0.3

** MM-Magazine werd tot 25 augustus uitgezonden, daarna werd het programma vervangen door Lunch!.

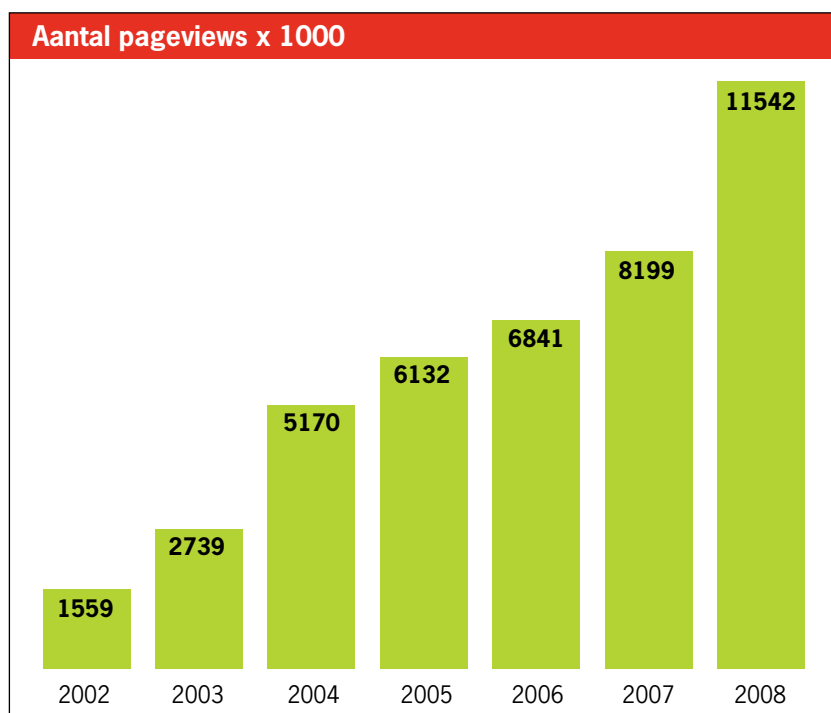
Top-5 van best beluisterde NCRV-programma's in 2007 door NCRV-leden (16+)

	Programma	Zender	Ldh* %	Lta %
1	Stand.nl	Radio 1	4,3	15,8
2	Woord op zondag	Radio 5	4,1	17,2
3	Cappuccino	Radio 2	3,9	12,7
4	Lunch!*	Radio 1	3,7	13,3
5	MM-Magazine*	Radio 1	2,9	12,5

* **MM-Magazine** werd tot 25 augustus uitgezonden, daarna werd het programma vervangen door **Lunch!**.

Bijlage 5

Totaal aantal unieke bezoekers NCRV-sites per maand per jaar.

In bovenstaande tabel is het aantal unieke 'maandelijkse' bezoekers aan het NCRV-domein weergegeven. Iedere maand dat een bezoeker het NCRV domein bezocht, is deze één keer meegeteld, ook wanneer hij het domein die maand meerdere keren bezocht. Dit is in de praktijk de meest gehanteerde maat voor het bereik van domeinen of sites. Opgemerkt moet worden, dat met deze meet-techniek geen onderscheid gemaakt kan worden tussen verschillende individuen die gebruik maken van dezelfde computer. Het werkelijke bereik zal daardoor altijd iets hoger zijn dan gemeten wordt.

The NCRV logo is displayed on a red square background. It features the letters 'NCRV' in a white, bold, sans-serif font. The 'C' is stylized with a white dot in the center. Behind the text are several concentric white circles, creating a ripple effect.

Colofon

Fotoverantwoording:

Studio Kastermans, Kippa,
Roy Beusker, Mariëtte
Verhoeven, Leendert
Jansen, David Ramboer
Hanne van den Berge
Lennart van Dijk

Oplage: 200 exemplaren

NCRV (in het AKN-gebouw)
's Gravelandseweg 80
1217 EW Hilversum

Postbus 25000
1202 HB Hilversum

Telefoon 035 - 671 99 11
Fax 035 - 671 92 85
www.ncrv.nl

A portrait of a woman with short, blonde hair, smiling. She is wearing a dark purple leather jacket over a purple top. Her right hand is partially visible, resting on her chest. The background is plain white.

Presentatrice Caroline Tensen